

Zuhal Demir
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en
Werk
T 02 552 61 00
kabinet.demir@vlaanderen.be

Mevrouw Leen Van Heurck
Algemeen secretaris
Vlaamse Onderwijsraad
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15 bus 590
1210 Brussel

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen	datum
vragen naar/e-mail afdelingshoofd: john.deplecker@ond.vlaanderen.be, 02 553 93 81 teamcoördinator: carl.lamote@ond.vlaanderen.be, 02 553 96 03 dossierbehandelaar(s): wouter.cambre@ond.vlaanderen.be, 02 553 19 20				23 OKT. 2026

Adviesaanvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen in het secundair onderwijs

Geachte mevrouw Van Heurck,

Het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen, werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op vrijdag 23 oktober 2026.

U vindt het voorontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting als bijlage bij deze brief.

Overeenkomstig artikel 70 van het participatiedecreet verzoek ik u om advies over dit voorontwerp van decreet. Ik zou het op prijs stellen mocht u uw advies verstrekken binnen een termijn van dertig kalenderdagen.

Met vriendelijke groeten,

Zuhal DEMIR
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Vergadering van vrijdag 23 oktober 2026

VR PV 2026/48 – punt 0015

Betreft :

Ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen secundair onderwijs

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen

Principiële goedkeuring m.h.o. op adviesaanvragen

(VR 2026 2310 DOC.1093/1BIS, DOC.1093/2TER, DOC.1093/3TER, VR 2026 1610 DOC.1093/4 en DOC.1093/5)

Beslissing :

Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, geformuleerd in het akkoord van 13 oktober 2026 van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, beslist de Vlaamse Regering:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet en aan de bijbehorende memorie van toelichting,
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van:
 - 2.1. de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor),
 - 2.2. de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Signed by: Vanholle Maarten Bert F
Signed at: 2026-10-23 18:50:04 +02:00
Reason: I approve this document

Vanholle Maarten Vlaamse
overheid

Maarten VANHOLLE,

Secretaris.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Daartoe hervormt het voorontwerp van decreet de ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen naar analogie met het basisonderwijs en actualiseert het de terminologie van het doelenkader. Daarnaast wordt voor het buitengewoon secundair onderwijs uitvoering gegeven aan de keuze voor een inclusief doelenkader.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Onderwijs en vorming.

Beleidsveld: Kleuter- en leerplichtonderwijs.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevings- en taaladvies dat werd verleend op 1 september 2026 (2026/297).
2. Het JoKER-advies werd verleend op 1 september 2026 (JA20260901).
3. Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15 september 2026 (BV_2026003480).
4. Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, werd verleend op 13 oktober 2026 (2026003480).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met de goedkeuring van de visienota van 14 november 2025 over de afstemming van de eindtermen secundair onderwijs heeft de Vlaamse Regering de krijtlijnen uitgezet voor een hervorming van het decretaal kader voor onderwijsdoelen in het secundair onderwijs. Daarbij wordt gestreefd naar een grotere samenhang tussen het basis- en secundair onderwijs en naar een kennisrijk curriculum dat leerlingen stapsgewijs laat groeien in kennis, inzichten en vaardigheden gedurende hun schoolloopbaan.

Recente internationale en Vlaamse peilingen onderstrepen het belang van deze hervorming. De resultaten van PISA 2025 tonen aan dat Vlaanderen voor belangrijke uitdagingen blijft staan op het vlak van leerprestaties en gelijke kansen. Ook de Vlaamse toetsen bevestigen het belang van blijvende aandacht voor sterke basiskennis en vaardigheden, onder meer voor leesbegrip en wiskundige probleemoplossing. Deze resultaten benadrukken het belang van een helder, ambitieus en coherent curriculum dat leerlingen gedurende hun volledige schoolloopbaan ondersteunt in de opbouw van kennis, inzichten en vaardigheden.

Tegen deze achtergrond kiest de Vlaamse Regering voor een sterker samenhangend en kennisrijker doelenkader. Duidelijke, ambitieuze en wetenschappelijk onderbouwde minimumdoelen ondersteunen scholen bij het realiseren van hoge verwachtingen voor alle leerlingen en bevorderen een systematische opbouw van kennis en vaardigheden over onderwijsniveaus heen. Om de impact van de vernieuwde minimumdoelen in het basisonderwijs ten volle te benutten, is een kwaliteitsvolle afstemming met het secundair onderwijs noodzakelijk.

Het voorliggende voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan deze beleidskeuze. Het voorziet in een hervorming van de ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen in het secundair onderwijs naar analogie met de regeling die reeds voor het basisonderwijs geldt. Wetenschappelijke experts krijgen daarbij een centrale rol bij de ontwikkeling van minimumdoelen binnen de krijtlijnen die door de Vlaamse Regering worden vastgelegd.

[illegible]

Daarnaast actualiseert het voorontwerp de decretale bepalingen met betrekking tot onderwijsdoelen in het secundair onderwijs. De terminologie wordt afgestemd op die van het basisonderwijs en de decretale structuur wordt aangepast aan de uitgangspunten van de visienota.

Voor het buitengewoon secundair onderwijs wordt uitvoering gegeven aan de keuze voor een inclusief doelenkader. Het voorontwerp verduidelijkt het referentiekader voor de selectie van doelen voor leerlingen in de opleidingsvormen 1, 2 en 3 en voorziet voor de opleidingsvormen 1 en 2 daarnaast in na te streven minimumdoelen gericht op het functioneren en participeren in contexten van wonen, werken en vrije tijd. Deze doelenset sluit aan bij de specifieke doelstellingen van deze opleidingsvormen.

Het voorliggende voorontwerp van decreet creëert daarmee het decretale kader voor de toekomstige ontwikkeling en vaststelling van geactualiseerde minimumdoelen in het secundair onderwijs.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze toelichting verwijzen we naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 15 september 2026 (BV-2026003480).

Met toepassing van artikel 31, §1, van het besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën werd het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, aangevraagd. Het begrotingsakkoord werd verleend op 13 oktober 2026 (2026003480).

Het voorliggende voorontwerp van decreet wijzigt de procedure voor de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen en actualiseert de terminologie van het decretale doelenkader voor het secundair onderwijs.

Het voorontwerp van decreet heeft als zodanig geen onmiddellijke budgettaire impact voor de Vlaamse overheid. De budgettaire gevolgen situeren zich bij de uitvoering van het decretale kader, waaronder de organisatie van de ontwikkelingsprocedure voor geactualiseerde minimumdoelen. De omvang van deze uitgaven is afhankelijk van latere beslissingen over onder meer de concrete scope van de ontwikkelopdracht, de organisatie van de commissies en eventuele implementatie- en ondersteuningsmaatregelen. Eventuele bijkomende uitgaven zullen het voorwerp uitmaken van afzonderlijke beslissingen en de daarbij horende budgettaire afweging.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het voorontwerp van decreet voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Na verwerking van de ontvangen adviezen zal het voorontwerp van decreet opnieuw aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd met het oog op een tweede principiële goedkeuring.

Vervolgens wordt het advies ingewonnen van de Raad van State, afdeling Wetgeving. Na verwerking van dit advies zal het ontwerp van decreet ter definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen en aan de bijbehorende memorie van toelichting.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Onderwijsraad en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMİR

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.

Art. 2. In artikel 3 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 26 juni 2026, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 14°/1 worden de woorden "eindtermen te bereiken of de ontwikkelingsdoelen na te streven" vervangen door de woorden "minimumdoelen na te streven of te bereiken";

2° in punt 29° wordt het woord "eindtermen" vervangen door de woorden "te bereiken minimumdoelen";

3° er wordt een punt 45°/0/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:
"45°/0/1 vakdiscipline: een specifiek wetenschappelijk kennisdomein van waaruit minimumdoelen voor het secundair onderwijs, die in vakken, vakkenclusters of projecten geïmplementeerd moeten worden, worden ontwikkeld;";

4° in punt 46°/1 wordt het woord "eindtermen" vervangen door de woorden "te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen".

Art. 3. In artikel 15, §1, 8°, van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018, wordt de zinsnede "eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen" vervangen door de zinsnede "na te streven of te bereiken minimumdoelen, specifieke minimumdoelen".

Art. 4. In artikel 115/2, tweede lid, 1°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 1 juli 2011, wordt de zinsnede "eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de specifieke eindtermen" vervangen door de zinsnede "na te streven of te bereiken minimumdoelen, de specifieke minimumdoelen".

Art. 5. In artikel 115/3, tweede lid, 1°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 1 juli 2011, wordt de zinsnede "eindtermen, de ontwikkelingsdoelen, de specifieke eindtermen" vervangen door de zinsnede "na te streven of te bereiken minimumdoelen, de specifieke minimumdoelen".

Art. 6. In artikel 115/8 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 28 april 2023 en gewijzigd bij het decreet van 20 juni 2025, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1 wordt het zesde lid vervangen door wat volgt:

"De Vlaamse toetsen omvatten een selectie van te bereiken minimumdoelen, vermeld in artikel 139, en specifieke minimumdoelen, vermeld in artikel 145, die van toepassing zijn in de A-stroom of de B-stroom van de eerste graad of in de finaliteiten van de derde graad, naargelang van het geval.";

2° in paragraaf 1 wordt het zevende lid vervangen door wat volgt:

"De selectie van de te bereiken minimumdoelen, vermeld in het zesde lid, wordt gemaakt uit minstens de volgende vakdisciplines: Nederlands, wiskunde, transversale minimumdoelen. De Vlaamse Regering beslist over de eventuele uitbreiding van die vakdisciplines.";

3° in paragraaf 1 wordt het achtste lid vervangen door wat volgt:

"De selectie van de specifieke minimumdoelen, vermeld in het zesde lid, wordt gemaakt uit minstens de wetenschapsdomeinen wiskunde en moderne talen. Voor het wetenschapsdomein moderne talen heeft die selectie betrekking op Nederlands. De Vlaamse Regering beslist over de eventuele uitbreiding van die wetenschapsdomeinen.";

4° in paragraaf 1 wordt het negende lid vervangen door wat volgt:

"De Vlaamse toetsen houden rekening met de te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen en met de gelijkwaardig verklaarde te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen.";

5° in paragraaf 2, eerste lid, wordt de zinsnede "eindtermen, vermeld in artikel 139, de specifieke eindtermen" vervangen door de zinsnede "te bereiken minimumdoelen, vermeld in artikel 139, en de specifieke minimumdoelen";

6° in paragraaf 2, tweede lid, 1°, worden de woorden "eindtermen en de specifieke eindtermen" vervangen door de woorden "te bereiken minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen".

Art. 7. In artikel 122/1/0 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

"§2. Het individueel aangepaste curriculum bevat, met inachtneming van de na te streven en te bereiken minimumdoelen die de Vlaamse Regering opgelegd of gelijkwaardig verklaard heeft, de doelen die nagestreefd of gerealiseerd zullen worden, volgens de onderwijsbehoeften en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Het individueel aangepast curriculum krijgt vorm op basis van een cyclisch proces van handelingsplanmatig werken.

De klassenraad vertrekt voor de selectie van de doelen van de na te streven en de te bereiken minimumdoelen, vermeld in artikel 139 en artikel 262, naargelang van het geval. Daarnaast kunnen ook andere doelen worden geselecteerd. De realisatie van die doelen is gericht op de maximale ontplooiing van en leerwinst bij de leerling met het oog op een zo volwaardig mogelijke participatie in het klas- en schoolgebeuren en maatschappelijke participatie zoals andere leeftijdsgenoten. Voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs wordt actief gewerkt aan de mogelijkheid om terug te keren naar het gewoon onderwijs."

Art. 8. Artikel 138 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 138.

De doelen met uitzondering van de doelen die leiden tot één of meer erkende beroepskwalificaties, die voor het eerst tot stand komen in uitvoering van de bepalingen van deze afdeling treden progressief in werking, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad vanaf 1 september 2029.

Bij de ontwikkeling en de implementatie van de doelen, vermeld in het eerste lid, en als het na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen betreft, wordt rekening gehouden met de coherentie en continuïteit over het basis- en het secundair onderwijs heen en, specifiek voor het secundair onderwijs, over de graden heen."

Art. 9. Artikel 139 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 139.

§1. Te bereiken minimumdoelen voor het gewoon secundair onderwijs zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die noodzakelijk en bereikbaar worden geacht voor een bepaalde leerlingenpopulatie, onverminderd het in het derde lid gestelde. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om die minimumdoelen op populatieniveau te bereiken.

Voor het einde van de eerste graad worden op individueel niveau te bereiken minimumdoelen vastgelegd voor Nederlands en wiskunde. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om die minimumdoelen op individueel niveau te bereiken.

De minimumdoelen op individueel niveau, vermeld in het derde lid, worden door elke leerling bereikt op het einde van de eerste graad met het oog op het verkrijgen van het getuigschrift van de eerste graad van het secundair onderwijs. De klassenraad kan oordelen dat een leerling het getuigschrift van de eerste graad van het secundair onderwijs kan verkrijgen zonder dat die leerling elk minimumdoel op individueel niveau heeft bereikt.

§2. De te bereiken minimumdoelen worden geformuleerd in functie van volgende vakdisciplines:

- 1° Nederlands;
- 2° wiskunde;
- 3° Frans-Engels;
- 4° geschiedenis;
- 5° aardrijkskunde;
- 6° natuurwetenschappen;
- 7° techniek;
- 8° ICT;
- 9° lichamelijke opvoeding;
- 10° muzische vorming;
- 11° transversale minimumdoelen (onder meer aspecten van burgerschap, economische en financiële geletterdheid, leerondersteunende vaardigheden, sociaal-relatieve ontwikkeling, seksuele en relationele vorming, mentaal welzijn en fysieke gezondheid).

De te bereiken minimumdoelen in functie van muzische vorming als vermeld in het eerste lid, 10°, worden enkel geformuleerd voor de eerste graad A-stroom en B-stroom.

De te bereiken minimumdoelen worden door het Vlaams Parlement niet vastgehaakt aan vakken. De schoolbesturen maken de verbinding tussen de te bereiken minimumdoelen en de vakken of vakkenclusters. Daarbij is het duidelijk welke leraar verantwoordelijk is voor de uitwerking en realisatie ervan.

De te bereiken minimumdoelen die worden geformuleerd in functie van Frans-Engels als vermeld in het eerste lid, 3°, worden gerealiseerd:

- 1° in de eerste graad A-stroom, de tweede en derde graad van de doorstroomfinaliteit en de dubbele finaliteit, in ten minste het Frans en het Engels;
- 2° in de eerste graad B-stroom in ten minste het Frans;
- 3° in de tweede en derde graad van de arbeidsmarktfinaliteit en het derde leerjaar van de derde graad, in zover het een structuuronderdeel betreft dat volgt op structuuronderdelen met arbeidsmarktfinaliteit van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en dat leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding, in ten minste het Frans of het Engels.

§3. De te bereiken minimumdoelen worden afzonderlijk bepaald voor:

- 1° het eerste en het tweede leerjaar van de eerste graad A-stroom samen;

- 2° het eerste en het tweede leerjaar van de eerste graad B-stroom samen;
- 3° het eerste en tweede leerjaar van de tweede graad samen, per finaliteit;
- 4° het eerste en tweede leerjaar van de derde graad samen, per finaliteit, rekening houdend met het in artikel 145 gestelde;
- 5° het derde leerjaar van de derde graad, in zover het een structuuronderdeel betreft dat volgt op structuuronderdelen met arbeidsmarktfinaliteit van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en dat leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding.

§ 4. Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van het onderwijs, van scholen voor het secundair onderwijs baseert de onderwijsinspectie zich op het bereiken van de minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen, al naargelang van het geval.

De onderwijsinspectie baseert zich bij de doorlichting op de doelen die van toepassing zijn tijdens het schooljaar van de doorlichting en op die van het daaraan voorafgaande schooljaar.

§5. Tot de datum van inwerkingtreding van de te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen die ter uitvoering van dit artikel worden vastgesteld blijven de bestaande ontwikkelingsdoelen, eindtermen, eindtermen basisgeletterdheid, uitbreidingsdoelen Nederlands, cesuurdoelen en specifieke eindtermen van toepassing.”.

Art. 10. Artikel 140 van dezelfde Codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018, wordt opgeheven.

Art. 11. Artikel 141 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 141.

Na te streven minimumdoelen voor het onthaaljaar zijn minimumdoelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die wenselijk worden geacht voor die leerlingenpopulatie. Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om die minimumdoelen op populatieniveau na te streven.”.

Art. 12. In artikel 142 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 12 februari 2021, worden de woorden “eindtermen of ontwikkelingsdoelen” telkens vervangen door de woorden “na te streven of te bereiken minimumdoelen”.

Art. 13. Artikel 143 van dezelfde Codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 143.

§1. De ontwikkeling van na te streven en te bereiken minimumdoelen, met inbegrip van specifieke minimumdoelen, wordt geïnitieerd door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering stelt daarvoor een expertencommissie aan, die

ten minste bestaat uit experts uit de academische wereld en onderwijspersoneel van de verschillende netten.

De expertencommissie formuleert wetenschappelijk onderbouwde na te streven en te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen die voldoen aan de volgende kwaliteitscriteria: ze zijn ambitieus, kennisrijk, eenduidig interpreteerbaar, evalueerbaar, consistent, coherent en haalbaar. De expertencommissie wordt geadviseerd door een of meer ontwikkelcommissies voor verschillende vakdisciplines of wetenschapsdomeinen die een ontwerp van na te streven en te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen voor hun respectieve vakdiscipline of wetenschapsdomein opstellen. Die subcommissies bestaan uit leerkrachten, directies, de vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs, en vakexperts en andere experts uit het hoger onderwijs.

Het finale ontwerp van het geheel van na te streven en te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen wordt bepaald door de expertencommissie. Het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering legt dat finale ontwerp vervolgens voor advies voor aan de Vlaamse Onderwijsraad, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerde onderwijs. De Vlaamse Onderwijsraad, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en voormelde onderwijsverstrekkers baseren hun advies minstens op de kwaliteitscriteria, vermeld in het tweede lid. Het advies van de Vlaamse Onderwijsraad wordt verstrekt binnen de termijn, vermeld in artikel 72 van het decreet van 2 april 2004 betreffende de participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad. Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen wordt verstrekt binnen de termijn, vermeld in artikel 14 van het decreet van 7 mei 2004 inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. Het advies van voormelde onderwijsverstrekkers wordt verstrekt binnen een termijn van dertig kalenderdagen. In spoedeisende gevallen, die met redenen worden omkleed, kan de adviesverzoeker de termijn inkorten, op voorwaarde dat die termijn ten minste tien werkdagen bedraagt.

De na te streven en te bereiken minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen worden periodiek gescreend op hun actualiteitswaarde en worden zo nodig bijgestuurd. Minstens om de vijf jaar wordt over die screening gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. De Vlaamse Regering bepaalt daarvoor de procedure.

§2. De na te streven en de te bereiken minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen worden bij decreet vastgesteld.”.

Art. 14. In artikel 144 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 7 juli 2023, wordt het woord “eindtermen” telkens vervangen door het woord “minimumdoelen”.

Art. 15. Artikel 145 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 17 mei 2024, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 145.

Specifieke minimumdoelen zijn doelen met betrekking tot de specifieke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes waarover een leerling van het voltijds secundair onderwijs beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten.

Specifieke minimumdoelen worden afzonderlijk vastgelegd voor de tweede graad en de derde graad van:

- 1° domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen (aso);
- 2° domeingebonden doorstroomrichtingen (kso/tso);
- 3° richtingen met dubbele finaliteit (tso/kso);
- 4° de zevende leerjaren gericht op hoger onderwijs, zowel na OK3 als na OK4.

De specifieke minimumdoelen, vermeld in het eerste lid, worden ontwikkeld uit de kenmerkende onderdelen van een bepaald wetenschapsdomein."

Art. 16. Artikel 146 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021, 21 november 2025 en 5 juni 2026, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 146.

§1. Als een schoolbestuur oordeelt dat de na te streven of te bereiken minimumdoelen of de specifieke minimumdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of er onverzoenbaar mee zijn, dient het bij de Vlaamse Regering een aanvraag tot gelijkwaardigheid in door vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen voor te stellen. Het schoolbestuur dient die aanvraag in, uiterlijk op 1 september van het schooljaar dat voorafgaat aan het schooljaar waarin de vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of de specifieke minimumdoelen zullen gelden.

Als de aanvraag tot gelijkwaardigheid wordt ingediend naar aanleiding van een wijziging van na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen door het Vlaams Parlement, geldt een gedoogperiode van één volledig schooljaar waarin de aanvrager nog met de oude, in voorkomend geval vervangende, eindtermen, ontwikkelingsdoelen, specifieke eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands, na te streven minimumdoelen, te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen mag werken.

De aanvraag tot gelijkwaardigheid is alleen ontvankelijk als het schoolbestuur motiveert waarom de na te streven of te bereiken minimumdoelen of de specifieke minimumdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of waarom ze er onverzoenbaar mee zijn. Het schoolbestuur stelt in die aanvraag tot gelijkwaardigheid vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen voor.

§2. De Vlaamse Regering beoordeelt of de aanvraag ontvankelijk is en, als dat het geval is, of de vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of

de specifieke minimumdoelen in hun geheel gelijkwaardig zijn met die welke goedgekeurd zijn door het Vlaams Parlement, en bijgevolg toelaten gelijkwaardige studiebewijzen af te leveren. De Vlaamse Regering beslist uiterlijk op 31 december van het voorafgaande schooljaar over de aanvraag tot gelijkwaardigheid.

De gelijkwaardigheid van de vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen wordt in haar geheel beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- 1° het respect voor de fundamentele rechten en vrijheden;
- 2° de vereiste inhoud: het onderwijsaanbod voor het secundair onderwijs omvat de inhouden voor de vakdisciplines als vermeld in artikel 139, §2, en de inhouden voor de wetenschapsdomeinen, zoals bepaald in artikel 145, derde lid, naargelang van het geval;
- 3° de formulering
 - a) gebeurt onder de vorm van na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen, naargelang van het geval;
 - b) laat toe om na te gaan in welke mate bij een leerlingenpopulatie of een leerling te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen worden bereikt of bij een leerlingenpopulatie na te streven minimumdoelen worden nagestreefd.
- 4° de ordening van de na te streven en te bereiken minimumdoelen, de uitbreidingdoelen en de specifieke minimumdoelen, naargelang van het geval, vermeld in artikel 139, §3, eerste lid, artikel 140, tweede lid, artikel 141 en artikel 145, tweede lid.

Voor de beoordeling van de ontvankelijkheid en van de gelijkwaardigheid wordt het gemotiveerde advies ingewonnen van een commissie van deskundigen en van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen en wordt telkens de aanvrager gehoord. De Vlaamse Regering bepaalt de verdere regels voor de samenstelling van de commissie van deskundigen en voor de procedure.

§3. De vervangende na te streven of te bereiken minimumdoelen of specifieke minimumdoelen die door de Vlaamse Regering ontvankelijk en gelijkwaardig zijn verklaard, worden binnen zes maanden ter goedkeuring ingediend bij het Vlaams Parlement.”

Art. 17. Artikel 147 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 8 juli 2022, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 147.

Naast in voorkomend geval de na te streven of te bereiken minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen, zijn de andere doelen:

- 1° van het tweede leerjaar A en het tweede leerjaar B: de doelen van een basisoptie;
- 2° van een structuuronderdeel van de tweede of derde graad, dubbele finaliteit: de doelen die leiden tot een of meer erkende beroepskwalificaties;

- 3° van een structuuronderdeel van de tweede of derde graad, arbeidsmarktfinaliteit: de doelen die leiden tot een of meer erkende beroepskwalificaties;
- 4° van een structuuronderdeel van het zevende leerjaar: de doelen die leiden tot een of meer erkende beroepskwalificaties;
- 5° van elk structuuronderdeel van de eerste, tweede of derde graad: de eventuele differentiële doelen van het desbetreffende structuuronderdeel die een uitbreiding of verdieping van doelen die al voorkomen inhouden.

De hogervermelde doelen worden gezamenlijk ontwikkeld door het Gemeenschapsonderwijs en de verenigingen van schoolbesturen van het gesubsidieerd onderwijs. De doelen die leiden tot één of meer erkende beroepskwalificaties kunnen enkel mits voorafgaand akkoord van de betrokken sectoren, inhoudelijk van erkende beroepskwalificaties afwijken.”.

Art. 18. In artikel 147/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij de decreten van 5 april 2019, 10 juni 2022, 17 mei 2024 en 21 november 2025, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt de zinsnede “de eindtermen, uitbreidingsdoelen Nederlands en specifieke eindtermen” vervangen door de zinsnede “na te streven of te bereiken minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen”;

2° in paragraaf 3, eerste lid, 2°, wordt het woord “ontwikkelingsdoelen” vervangen door de woorden “na te streven minimumdoelen”;

3° in paragraaf 3, tweede lid, wordt tussen de zinsnede “toepasbare doelen:” en de woorden “de eindtermen” de zinsnede “na te streven of te bereiken minimumdoelen, de specifieke minimumdoelen,” ingevoegd.

Art. 19. In artikel 147/3 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 26 januari 2018 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juni 2026, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt het woord “eindtermen” vervangen door de woorden “te bereiken minimumdoelen en specifieke minimumdoelen”;

2° in paragraaf 3, eerste lid, worden de woorden “eindtermen en ontwikkelingsdoelen” vervangen door de woorden “na te streven en te bereiken minimumdoelen”;

3° in paragraaf 4 worden de woorden “eindtermen en ontwikkelingsdoelen” vervangen door de woorden “na te streven en te bereiken minimumdoelen”.

Art. 20. In artikel 157/5, tweede lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 20 april 2018, worden het eerste en tweede lid vervangen door wat volgt:

"Het lessenrooster van structuuronderdelen omvat basisvorming. In afwijking daarvan komt in het derde leerjaar van de derde graad basisvorming alleen voor in het lessenrooster van het 7de leerjaar gericht op hoger onderwijs na OK 3.

De te bereiken minimumdoelen die voor een structuuronderdeel toepasbaar zijn en de na te streven minimumdoelen die voor het onthaaljaar toepasbaar zijn, vormen samen met het levensbeschouwelijk onderricht de basisvorming."

Art. 21. Aan artikel 157/7 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 20 april 2018 en gewijzigd bij het decreet van 18 juli 2025, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Onverminderd de bepalingen van het eerste tot en met het derde lid zorgt elke school in alle graden van het secundair onderwijs voor een onderwijsaanbod dat tegemoetkomt aan uiteenlopende onderwijsbehoeften van leerlingen. Daarbij voorziet de school, naast remediërende maatregelen, ook in een aanbod van verdieping en verbreding. Voor cognitief sterk functionerende leerlingen is dat aanbod erop gericht hun kennis, inzichten en vaardigheden verder te ontwikkelen boven het niveau van de minimumdoelen."

Art. 22. In artikel 256/3, §2, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 29 juni 2012, vervangen bij het decreet van 21 november 2025 en gewijzigd bij het decreet van 5 juni 2026, worden de woorden "de eindtermen" vervangen door de zinsnede "de te bereiken minimumdoelen, de specifieke minimumdoelen".

Art. 23. Artikel 261 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 261.

De minimumdoelen die tot stand komen in uitvoering van de bepalingen van deze afdeling treden progressief in werking, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste vanaf 1 september 2029."

Art. 24. Artikel 262 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 5 mei 2023, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 262.

§1. De na te streven minimumdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs zijn doelen op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die wenselijk zijn voor een bepaalde leerlingenpopulatie.

Elke school heeft de maatschappelijke opdracht om die minimumdoelen met betrekking tot kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes bij de leerlingen na te streven als deze zijn opgenomen in het individueel aangepast curriculum als vermeld in artikel 122/1/0. Daarnaast kan de school nog extra doelen met de leerlingen nastreven.

§2. Voor de kwaliteitscontrole in functie van de erkenning en de doorlichting, zoals bedoeld in artikel 32, 1° en 2°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende

de kwaliteit van het onderwijs, van scholen voor het secundair onderwijs baseert de onderwijsinspectie zich op het nastreven van die minimumdoelen via de individueel aangepaste curricula, vermeld in artikel 122/1/0.

De onderwijsinspectie baseert zich bij de doorlichting op de doelen die van toepassing zijn tijdens het schooljaar van de doorlichting en op die van het daaraan voorafgaande schooljaar.

§3. De na te streven minimumdoelen voor opleidingsvorm 1, 2 en 3 zijn:

1° de na te streven en te bereiken minimumdoelen voor het basisonderwijs, vermeld in artikel 44 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997;

2° de te bereiken minimumdoelen voor de eerste graad B-stroom, vermeld in artikel 139;

3° de te bereiken minimumdoelen voor de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit, vermeld in artikel 139.

Voor leerlingen in opleidingsvorm 1, 2 en 3 vertrekt de klassenraad voor de selectie van de minimumdoelen voor het individueel aangepast curriculum, zoals vermeld in artikel 122/1/0, van de na te streven minimumdoelen vermeld in het eerste lid.

§4. Voor leerlingen in opleidingsvorm 1 en 2 worden naast de doelen, vermeld in paragraaf 2, na te streven minimumdoelen geselecteerd uit de minimumdoelen die ontwikkeld en vastgesteld worden conform de bepalingen van artikel 264. Deze minimumdoelen zijn gericht op het functioneren en participeren in contexten van wonen, werken en vrije tijd.

§5. Tot de datum van de inwerkingtreding van de minimumdoelen die ter uitvoering van dit artikel worden vastgesteld, blijven de bestaande ontwikkelingsdoelen van toepassing.”

Art. 25. Artikel 264 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 264.

De na te streven minimumdoelen voor opleidingsvorm 1 en 2 die gericht zijn op het functioneren en participeren in contexten van wonen, werken en vrije tijd, vermeld in artikel 262, §3, worden ontwikkeld overeenkomstig de procedure, vermeld in artikel 143.

De expertencommissie formuleert daarbij wetenschappelijk onderbouwde na te streven minimumdoelen voor opleidingsvorm 1 en 2, in samenhang met de te bereiken minimumdoelen voor de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit.”

Art. 26. In artikel 265 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 26 januari 2018, wordt het woord “ontwikkelingsdoelen” vervangen door de woorden “de na te streven minimumdoelen”.

Art. 27. In artikel 357/62, tweede lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 30 november 2018 en gewijzigd bij de decreten van 10 juni 2022 en 5 juni 2026, wordt punt 6° vervangen door wat volgt:

“6° als dat van toepassing is, de algemene vorming die gebaseerd is op:

- a) de toepasselijke te bereiken minimumdoelen voor het overeenstemmende niet-duaal leren voor opleidingsvorm 4;
- b) de toepasselijke na te streven minimumdoelen voor het overeenstemmende niet-duaal leren voor opleidingsvorm 3;
- c) de toepasselijke te bereiken minimumdoelen voor opleidingsvorm 3 die leiden tot een studiebekrachtiging die inherent is aan het voltijds gewoon secundair onderwijs.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling.

Art. 28. Dit decreet treedt in werking op 1 maart 2027.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT DE ONTWIKKELING EN VASTSTELLING VAN MINIMUMDOELEN

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet wijzigt de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 met het oog op de kwaliteitsvolle afstemming van het doelenkader in het secundair onderwijs op de nieuwe minimumdoelen van het basisonderwijs.

Het verankert een nieuwe procedure voor de ontwikkeling en vaststelling van kennisrijke minimumdoelen voor het secundair onderwijs en stemt de terminologie van het doelenkader in het secundair onderwijs af op het vernieuwde kader dat voor het basisonderwijs werd ingevoerd bij decreet van 18 juli 2025. Het decreet kiest voor een meer eenduidig en kennisgericht begrippenkader dat de samenhang tussen onderwijsniveaus versterkt.

Met deze maatregelen beoogt de Vlaamse Regering een betere aansluiting tussen basis- en secundair onderwijs en een versterking van de onderwijskwaliteit.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Regeerakkoord en beleidsnota

Het Regeerakkoord 2024–2029 en de beleidsnota Onderwijs leggen een focus op de versterking van de onderwijskwaliteit. Voor het basisonderwijs werd een kennisrijk curriculum vooropgesteld, met een expliciete focus op Nederlands en wiskunde, en met aandacht voor STEM (Parl.St. VI.Parl. 2024-25, nr. 31/1, blz. 147): "In het basisonderwijs focussen we opnieuw op de kern: een kennisrijk curriculum, met veel aandacht voor kennis van het Nederlands en wiskunde, persoonsvormende en socialiserende vaardigheden."

De beleidsnota Onderwijs en Vorming 2024-2029 vertaalt dit in de overkoepelende strategische doelstelling 'De lat hoog leggen voor onderwijskwaliteit' en de operationele doelstelling 'Samen gaan voor een kennisrijk en ambitieus curriculum in het leerplichtonderwijs'.

Met het decreet van 18 juli 2025 werden nieuwe kennisrijke minimumdoelen voor het basisonderwijs vastgesteld. Verschillende adviesverleners wezen in adviezen in het kader van dit regelgevend proces op het belang van een zorgvuldige afstemming tussen de minimumdoelen van het basisonderwijs en de doelen van de eerste graad secundair onderwijs. Zij signaleerden dat sommige doelstellingen uit het basisonderwijs reeds verder gaan dan wat momenteel verwacht wordt in de A- of B-stroom, en vragen om duidelijkheid over hoe de aansluiting tussen de niveaus wordt gegarandeerd. Derhalve werd in de toelichting bij het decreet aangegeven dat een vervolgtraject wordt voorzien voor het secundair onderwijs.

De Vlaamse Regering heeft vervolgens in haar visienota van 14 november 2025 (VR 2025 1411 DOC.1040/1TER) vastgesteld dat een inhoudelijke en systematische afstemming tussen de minimumdoelen van het basisonderwijs en de onderwijsdoelen van het secundair onderwijs noodzakelijk is. In die visienota wordt tevens aangekondigd dat de ontwikkelingsprocedure voor onderwijsdoelen in het secundair onderwijs zal worden herzien, naar analogie met de aanpak in het basisonderwijs.

Doelenkader secundair onderwijs

In 2018 werd een nieuwe set onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs vastgesteld, met ingang van 1 september 2019. Deze set eindtermen introduceerde het competentiegericht kader dat ook aan de basis ligt van het doelenkader voor de tweede en derde graad. Na het arrest nr. 82/2022 van het Grondwettelijk Hof, waarbij de eindtermen voor de tweede en derde graad werden aangepast, werden in 2024 ook de eindtermen voor de eerste graad herwerkt volgens dezelfde principes.

De geactualiseerde set, vastgesteld door het Vlaams Parlement in mei 2024, bracht een reductie en versobering aan in zowel de inhoud als de systematiek van de eindtermen die sinds 2019 van kracht waren. De nieuwe doelen voor de eerste graad traden in werking op 1 september 2024.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Nood aan versterking van de Vlaamse onderwijskwaliteit

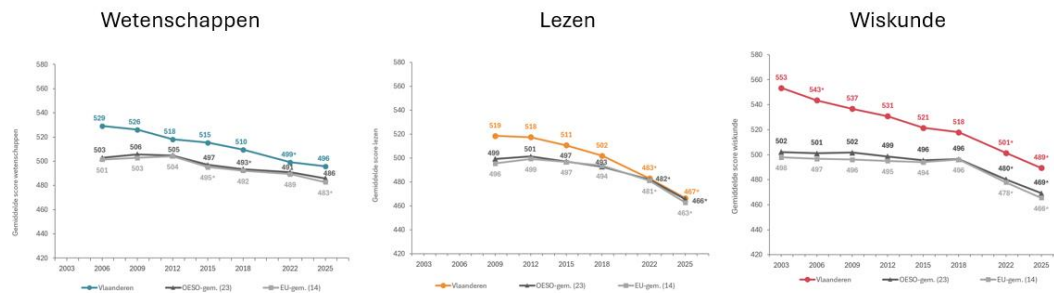
Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke participatie en economische welvaart. De Vlaamse Overheid heeft de grondwettelijke opdracht om elk kind – ongeacht achtergrond – maximale kansen te bieden op een kwaliteitsvolle schoolloopbaan en een succesvolle toekomst. Niet enkel het basisonderwijs, maar ook het secundair onderwijs speelt hierin een cruciale rol. Het vormt de brug naar vervolgonderwijs, kwalificatie en participatie aan de arbeidsmarkt en aan de samenleving.

Verschillende internationale en Vlaamse onderzoeken wijzen erop dat de leerprestaties van leerlingen onder druk staan en dat de verschillen tussen leerlingen toenemen. Tegelijk groeit het belang van een coherent en ambitieus curriculum dat leerlingen stapsgewijs laat groeien in kennis, inzichten en vaardigheden gedurende hun volledige schoolloopbaan.

Minimumdoelen vormen een belangrijke bouwsteen van dat curriculum. Zij bepalen welke essentiële kennis, inzichten en vaardigheden leerlingen minimaal verwerven en bieden richting aan leerplannen, leermiddelen, evaluatiepraktijken en onderwijsontwikkeling. Een helder, samenhangend en wetenschappelijk onderbouwd doelenkader draagt bij tot de kwaliteit, de continuïteit en de transparantie van het onderwijs.

Internationale en Vlaamse peilingen

Recente internationale en Vlaamse peilingen tonen aan dat Vlaanderen voor aanzienlijke uitdagingen staat op het vlak van onderwijskwaliteit. Uit het Programme for International Student Assessment (PISA) blijkt dat de prestaties van Vlaamse vijftienjarige leerlingen reeds geruime tijd dalen. Tegelijk neemt het aandeel toppresteerders af en stijgt het aandeel leerlingen dat het basisoniveau niet behaalt. Ook de verschillen tussen leerlingen blijven groot. In bepaalde leerlingengroepen, zoals leerlingen met een lagere sociaal-economische status, leerlingen met een andere thuistaal of migratieachtergrond en leerlingen in het (d)bs is het aantal laagpresteerders zorgwekkend hoog.

De resultaten van PISA 2025 bevestigen dat blijvende inspanningen noodzakelijk zijn om de onderwijskwaliteit te versterken en ervoor te zorgen dat alle leerlingen de kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn voor verdere studies en participatie aan arbeidsmarkt en maatschappij. Hoewel de resultaten van internationale peilingen niet kunnen worden herleid tot één enkele oorzaak, onderstrepen zij het belang van een helder, ambitieus en coherent curriculum. Landen die hier sterk op inzetten, slagen er immers wel in om hogere en stabiele resultaten te behalen.

Ook de Vlaamse toetsen leveren waardevolle inzichten op over de mate waarin leerlingen de onderwijsdoelen bereiken. In 2024, 2025 en 2026 namen alle leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs en het tweede jaar secundair onderwijs deel aan de Vlaamse toetsen voor Nederlands en wiskunde. Sinds 2026 nemen ook alle leerlingen van het zesde leerjaar lager onderwijs deel aan deze toetsen, waardoor voor het eerst leerwinst tussen het vierde en zesde leerjaar in kaart kan worden gebracht.

In 2024, 2025 en 2026 namen alle leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs en het tweede jaar secundair onderwijs deel aan de Vlaamse toetsen voor Nederlands en wiskunde. In 2026 namen ook de leerlingen van het zesde leerjaar lager onderwijs deel. Uit de resultaten voor de eerste graad van het secundair onderwijs blijkt dat leerlingen in de A-stroom doorgaans wel de onderwijsdoelen basisgeletterdheid behalen, maar veel minder vaak de eindtermen A-stroom. De resultaten uit 2026 tonen aan dat voor 5 van de 11 getoetste onderdelen wiskunde in de A-stroom maximaal de helft van de leerlingen de getoetste eindtermen A-stroom bereikt, terwijl de resultaten sterk verschillen tussen de verschillende domeinen (van 17% tot 90%). Vooral voor het oplossen van wiskundige problemen zijn de resultaten laag: slechts 13% in 2024 en 17% in 2025 en 2026 behaalt de eindtermen A-stroom. Hetzelfde doet zich voor binnen de B-stroom: slechts 21% (2024), 34% (2025) en 31% (2026) bereikt de eindtermen B-stroom voor wiskundige problemen oplossen. Leerlingen in de B-stroom halen ook minder vaak de doelen basisgeletterdheid. Voor leesbegrip beheerst in de B-stroom een kleine meerderheid (2024: 55%, 2025 en 2026: 57%) de eindtermen B-stroom.

Afstemming in het belang van onderwijskwaliteit

De invoering van kennisrijke minimumdoelen in het basisonderwijs vormt een wezenlijke omslag in de opbouw van het Vlaamse curriculum. Om de impact van die hervorming ten volle te benutten, is het essentieel dat de doelen van het secundair onderwijs hierop naadloos aansluiten.

De Commissie Muijs benadrukte dat verticale coherentie tussen onderwijsniveaus een voorwaarde is voor duurzame kwaliteitsverhoging. Indien de aansluiting van het secundair onderwijs op het vernieuwd basisonderwijs niet wordt gegarandeerd, dreigt de leerwinst die in het basisonderwijs wordt geboekt, geheel of gedeeltelijk verloren te gaan.

De nieuwe doelen in het basisonderwijs werden ontwikkeld binnen een aangepast kader in vergelijking met de bestaande eindtermen van het secundair onderwijs. Zo zijn de minimumdoelen in het basisonderwijs inclusief, eenduidig interpreteerbaar, consistent, coherent en kennisrijk. Bij de actualisering van de onderwijsdoelen in het secundair onderwijs worden dezelfde leidraden gehanteerd.

De geschetste onderzoeksresultaten uit internationale en Vlaamse peilingen onderstrepen de noodzaak om ook in het secundair onderwijs de omslag te maken richting een kennisrijk curriculum.

Eigenheid van het secundair onderwijs

De kwaliteitsvolle afstemming van de minimumdoelen van het secundair onderwijs op de nieuwe minimumdoelen van het basisonderwijs betekent niet dat beide onderwijsniveaus dezelfde opdracht vervullen. Het secundair onderwijs bouwt voort op de kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die leerlingen verwerven in het basisonderwijs, maar doet dat binnen een eigen pedagogische en organisatorische context. Naast een brede vormende opdracht bereidt het leerlingen voor op verdere studies, kwalificatie, beroepsuitoefening en maatschappelijke participatie.

In zijn advies van 12 februari 2026 over de visienota inzake de afstemming van de onderwijsdoelen heeft de Raad Secundair Onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad benadrukt dat de principes van een kennisrijk curriculum moeten worden toegepast met respect voor de eigenheid en architectuur van het secundair onderwijs. De Vlaamse Regering onderschrijft dat uitgangspunt. De toepassing van de principes van een kennisrijk curriculum in het secundair onderwijs moet rekening houden met de kenmerken van dit onderwijsniveau. Daarbij zijn onder meer de gradenstructuur, de verschillende finaliteiten, de domeinen en structuuronderdelen en de voorbereiding op vervolgonderwijs en arbeidsmarkt van belang.

De afstemming van de minimumdoelen op het basisonderwijs houdt daarom geen eenvoudige doorvertaling van het doelenkader van het basisonderwijs in. Zij wordt opgevat als een oefening die vertrekt van de eigen opdracht van het secundair onderwijs en van de noodzaak om een doorlopende opbouw te realiseren over de volledige schoolloopbaan. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de verwachte beginsituatie van leerlingen die instromen vanuit het basisonderwijs, maar ook naar de kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die leerlingen nodig hebben voor hun verdere leerloopbaan, hun maatschappelijke functioneren en, naargelang van het geval, hun doorstroom naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt.

Nood aan een aangepaste procedure

Om een kwaliteitsvolle afstemming van het doelenkader voor het secundair onderwijs te garanderen, stelt de Vlaamse Regering een herziening van de ontwikkelingsprocedure voor de onderwijsdoelen voor, analoog aan de recent hervormde procedure voor het basisonderwijs.

De procedure uit 2018 voor het ontwikkelen van minimumdoelen voorzag in een vertegenwoordiging van de verschillende stakeholders: wetenschappelijk experts, leraren en onderwijsverstrekkers. De bedoeling was om tijdens het ontwikkelproces op zoek te gaan naar een consensus. Door de verdeling in de ontwikkelcommissies zetelden de verschillende stakeholders niet alleen als vakexpert, maar eventueel ook als belangenbehartiger van de organisatie die ze vertegenwoordigen. De installatie van een valideringscommissie naast ontwikkelcommissies moest ook bijdragen aan kwaliteitsvolle onderwijsdoelen die in consensus ontwikkeld en gevalideerd werden. Elke commissie had daarbij zijn eigen onderscheiden rol: de ene groep ontwikkelde, en de andere groep valideerde en bewaakte het geheel.

In 2022 is gebleken dat die procedure geen garantie biedt voor het vinden van een consensus binnen en tussen de commissies. De rechtstreekse betrokkenheid van de verschillende stakeholders in de ontwikkelcommissies heeft niet kunnen verhinderen dat bepaalde belanghebbenden juridische stappen hebben ondernomen. Dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat het Grondwettelijk Hof is overgegaan tot de vernietiging van de eindtermen voor de tweede en de derde graad van het secundair onderwijs (arrest nr. 82/2022 van 16 juni 2022).

De huidige procedure voor het ontwikkelen van minimumdoelen, die is omschreven in artikel 143 van de Codex Secundair Onderwijs, is bovendien een tijdsintensief proces door de opeenvolgende werking van commissies. Tegelijk tonen de eerder omschreven onderzoeksresultaten aan dat een kwaliteitsvolle en coherente herwerking van het doelenkader noodzakelijk is. De uitdaging ligt daarbij niet in een versnelde ontwikkeling, maar in een efficiëntere, meer doelgerichte en beter samenhangende organisatie van het ontwikkelproces. Daarom wordt geopteerd voor een aangepaste ontwikkelingsprocedure die toelaat om binnen een helder kader tot kwaliteitsvolle minimumdoelen te komen.

Juridische onderbouwing

De nood aan een hervorming van het doelenkader en van de ontwikkelingsprocedure moet bovendien worden gelezen binnen het kader waarbinnen de decreetgever optreedt.

De vrijheid van onderwijs belet in beginsel niet dat de bevoegde wetgever maatregelen neemt die op de onderwijsinstellingen in het algemeen van toepassing zijn met het doel om de kwaliteit en de gelijkwaardigheid te verzekeren van het verplichte onderwijs of van het onderwijs dat met overheidsmiddelen wordt verstrekt, ongeacht de eigenheid van het onderwijs dat die instellingen verstrekken. Sinds er eindtermen werden doorgevoerd, is de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof daarover stabiel (zie onder meer Arbitragehof 18 december 1996, nr. 76/96, B.6; Arbitragehof 18 februari 1998, nr. 19/98, B.8.4; Arbitragehof 17 februari 1999, nr. 19/99, B.4.3; Arbitragehof 18 april 2001, arrest 49/2001, B.8; Arbitragehof 5 mei 2004, nr. 67/2004, B.8.3; Grondwettelijk Hof, 21 mei 2015, nr. 60/2015, B.16).

De beoordeling van de wenselijkheid en de keuze van die maatregelen behoren tot de taak van de bevoegde wetgever, in dit geval de decreetgever die met toepassing van artikel 24, §5, van de Grondwet de inrichting, erkenning en subsidiëring van het onderwijs moet regelen en daarvoor de beleidsverantwoordelijkheid draagt.

Die bevoegdheid van de decreetgever is verbonden met de op de staat rustende verplichting om het passieve recht op kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen te waarborgen. De vrijheid van onderwijs houdt in die zin dus eveneens een positieve verplichting in. Die verantwoordelijkheid van de Staat vindt zijn grondslag in artikel 24, §3, eerste lid, van de Grondwet: "Ieder heeft recht op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden."

Artikel 24, §3, van de Grondwet impliceert op die manier voor iedere leerling het recht op onderwijs, en meer bepaald het recht op kwaliteitsvol onderwijs. Uit rechtspraak van het Grondwettelijk Hof volgt dat de vrijheid van onderwijs op zo'n manier moet worden geïnterpreteerd dat ze rekening houdt met het hoger belang van de leerling en zijn grondrechten (zie Grondwettelijk Hof, 9 juli 2009, nr. 107/2009, B.23.1.2; Grondwettelijk Hof, 29 oktober 2009, nr. 168/2009, B.10.1.2; Grondwettelijk Hof, 8 mei 2014, nr. 80/2014, B.13; Grondwettelijk Hof, 18 juni 2022, nr. 82/2022, B. 12.3): "De vrijheid van onderwijs moet worden geïnterpreteerd in die zin dat zij rekening houdt met het hogere belang van het kind en zijn grondrecht op onderwijs. Artikel 24, § 3, van de Grondwet waarborgt het recht van iedereen om onderwijs te krijgen « met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden », terwijl artikel 24, § 4, herinnert aan het beginsel van gelijkheid tussen alle leerlingen en studenten. Het recht op onderwijs van het kind kan de vrijheid van de onderwijsinstellingen op het vlak van het onderwijs dat zij wensen te verstrekken aan het aan de leerplicht onderworpen kind, beperken."

Uit het voormelde arrest blijkt dat verschillende onderwijsverstrekkers in Vlaanderen de verenigbaarheid van minimumdoelen met de vrijheid van onderwijs als volgt interpreteren: "De verzoekende partijen zijn van mening dat de realisatie van de minimumdoelen maximum 70 procent van de onderwijstijd in beslag zou mogen nemen, waardoor er minstens 30 procent van die tijd overblijft voor de vrije katholieke scholen om een eigen pedagogisch project te verwezenlijken. Ze verwijzen daarbij naar een voorstel dat in Nederland op het vlak van de onderwijsdoelen werd gedaan."

Een van de hogere belangen van de leerling is zijn grondrecht op onderwijs. Dat grondrecht is internationaalrechtelijk en grondwettelijk verankerd in:

- artikel 2 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden: "Niemand zal het recht op onderwijs worden ontnomen. Bij de uitoefening van alle functies welke de Staat in verband met de opvoeding en het onderwijs op zich neemt zal de Staat het recht eerbiedigen van de ouders om (voor hun kinderen) zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren welke overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen.";
- artikel 28 en 29 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind:
 - "Artikel 28. 1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken (...)."
 - "Artikel 29. 1. De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op:
 - a) de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;
 - b) het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en voor de in het Handvest van de Verenigde Naties vastgelegde beginselen;

- c) het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor andere beschavingen dan de zijne of hare;
 - d) de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking;
 - e) het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.”;
- artikel 22bis van de Grondwet: “Elk kind heeft recht op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke of seksuele integriteit. Elk kind heeft het recht zijn mening te uiten in alle aangelegenheden die het aangaan met die mening wordt rekening gehouden in overeenstemming met zijn leeftijd en zijn onderscheidingsvermogen. Elk kind heeft recht op maatregelen en diensten die zijn ontwikkeling bevorderen. Het belang van het kind is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat. De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen deze rechten van het kind.”

Met betrekking tot het grondrecht dat is vastgesteld in artikel 22bis van de Grondwet, heeft de decreetgever de verplichting om het noodzakelijke evenwicht te verzekeren tussen de eerbiediging van de vrijheid van organisatie van scholen en het beginsel van gelijkheid van leerlingen, ook vanuit het oogpunt van de bescherming van hun gezondheid (zie advies nr. 77.347/2 van de Raad van State van 21 januari 2025).

In arrest 80/2014 van 8 mei 2014 heeft het Grondwettelijk Hof die verplichting bovendien verbonden met het gelijkheidsbeginsel (overweging B.11.1). Ook op een andere manier kleurt het gelijkheidsbeginsel die verplichting. De decreetgever moet ervoor zorgen dat de gelijkwaardigheid wordt verzekerd van het verplichte onderwijs of van het onderwijs dat met overheidsmiddelen wordt verstrekt. Zoals het Grondwettelijk Hof (GwH) al heeft erkend in verschillende arresten (zie bijvoorbeeld GwH 16 juni 2022, nr. 82/2022, overweging B.16.3; GwH 29 oktober 2009, nr. 168/2009, overweging B.10.1.2; GwH 18 april 2001, nr. 49/2001, overweging B.10.3; GwH 18 februari 1998, nr. 19/98, overweging B.9), zijn minimumdoelen een gepast instrument om de gelijkwaardigheid van dat onderwijs te garanderen voor de leerlingen, hun ouders en de samenleving.

Die grondwettelijke en verdragsrechtelijke verplichtingen worden uitgeoefend in een context waarin prestaties van leerlingen op systeemniveau worden opgevolgd aan de hand van Vlaamse instrumenten zoals de Vlaamse toetsen en peilingsonderzoeken, en via internationaal onderzoek waaraan Vlaanderen deelneemt. Daarbij kan ook gevolgd worden hoe het Vlaamse onderwijs zich verhoudt tot het onderwijs elders. Het is dan ook het recht en eigenlijk de plicht van de decreetgever om de minimumdoelen aan te scherpen en te heroverwegen als uit de realiteit blijkt dat het algemene kennisniveau erop achteruitgaat, zowel in absolute als in relatieve termen (vergeleken met andere landen). Die pertinente vaststelling verplicht de decreetgever ertoe op korte termijn in te grijpen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Met het voorliggende ontwerp van decreet wordt een nieuw kader voor minimumdoelen geformuleerd en wordt de aanstelling door de Vlaamse Regering van experts voor de ontwikkeling van een set minimumdoelen mogelijk gemaakt, met het oog op een kennisrijk curriculum in het secundair onderwijs.

De afstemming van het doelenkader in het secundair onderwijs wordt opgevat als een samenhangend traject over de volledige schoolloopbaan, waarbij de minimumdoelen voor de verschillende graden, het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers en het buitengewoon secundair onderwijs in onderlinge samenhang worden benaderd.

Naar kennisrijke minimumdoelen voor het secundair onderwijs

De hervorming van het doelenkader in het secundair onderwijs vertrekt vanuit de nood aan een duidelijke en systematische opbouw van kennis en vaardigheden, afgestemd op de minimumdoelen van het basisonderwijs. Daarbij wordt gekozen voor een gefaseerde afstemming van minimumdoelen voor de eerste, tweede en derde graad van het secundair onderwijs, evenals voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) en het buitengewoon secundair onderwijs.

Een kwaliteitsvolle set minimumdoelen in het secundair onderwijs moet leiden tot aantoonbare leerwinst, en moet voldoende coherentie en structuur bieden binnen en tussen de verschillende graden. De minimumdoelen moeten leerlingen de noodzakelijke basiskennis en vaardigheden aanreiken voor verdere studie, kwalificatie en participatie aan de samenleving. Daarnaast moeten zij het mogelijk maken om de onderwijskwaliteit op systeemniveau, op schoolniveau en op individueel niveau te monitoren en te versterken. Tegelijk dragen zij bij tot het realiseren van gelijke onderwijskansen voor alle leerlingen.

Om tot een kennisrijk curriculum te komen, is het noodzakelijk dat minimumdoelen worden ontwikkeld met een focus op diepgaande, systematische en gestructureerde kennis, en op verticale en horizontale coherentie binnen het curriculum. Leerlingen moeten kunnen voortbouwen op eerder verworven kennis, zodat leren niet als een eindpunt wordt beschouwd, maar als een cumulatief proces over de volledige schoolloopbaan. De commissie bewaakt daarbij niet alleen de kennisopbouw tussen de graden, maar ook de haalbaarheid van het geheel over de volledige schoolloopbaan en de beoogde kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes aan het einde van het secundair onderwijs.

In dat kader wordt bijzondere aandacht besteed aan Nederlands en wiskunde als funderende vakdisciplines binnen het curriculum. Voor het einde van de eerste graad worden daarom voor Nederlands en wiskunde minimumdoelen vastgelegd die op individueel niveau bereikt moeten worden. Deze keuze sluit aan bij de regeling die reeds werd ingevoerd voor het basisonderwijs en versterkt de samenhang tussen beide onderwijsniveaus.

De keuze voor een gemeenschappelijk en ambitieus doelenkader vertrekt van de overtuiging dat alle leerlingen recht hebben op toegang tot een betekenisvolle gemeenschappelijke basis van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes. Die gemeenschappelijke basis ondersteunt leerlingen bij hun verdere onderwijsloopbaan, maatschappelijke participatie en persoonlijke ontwikkeling, ongeacht de finaliteit of studierichting die zij later volgen.

Scholen spelen daarbij een belangrijke rol door leerlingen, vertrekkend van die gemeenschappelijke basis, gepast te ondersteunen, uit te dagen en bijkomende kansen te bieden tot remediëring, verdieping en verbreding.

Naast de inhoudelijke afstemming van de minimumdoelen wordt ook de keuze voor een inclusief doelenkader uit het basisonderwijs doorgetrokken naar het secundair

onderwijs. Dat betekent dat de minimumdoelen in beginsel gelden als gemeenschappelijk referentiekader voor het gewoon en het buitengewoon onderwijs, met behoud van de nodige ruimte om voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften aangepaste trajecten uit te werken.

Voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC), die zowel les kunnen volgen in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs, wordt bij de opmaak van het traject vertrokken van de toepasselijke minimumdoelen van het secundair onderwijs. Op basis daarvan worden doelen op maat bepaald in functie van de mogelijkheden en noden van de leerling. Een uniform en gedeeld doelenkader maakt het mogelijk om de samenhang tussen beide onderwijscontexten te versterken en om de mobiliteit van leerlingen tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs te faciliteren.

Ook voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is een duidelijk en richtinggevend doelenkader essentieel om leerlingen binnen een beperkte tijd voor te bereiden op een succesvolle doorstroom naar het reguliere onderwijs. De actualisering van de doelen voor OKAN heeft tot doel beter aan te sluiten bij de noden van de doelgroep en bij de verwachtingen van het reguliere secundair onderwijs, in het bijzonder op het vlak van taalverwerving en kennisopbouw.

De hervorming van het doelenkader voor het secundair onderwijs sluit aan bij de gefaseerde implementatie van de minimumdoelen in het basisonderwijs. Naarmate leerlingen instromen in het secundair onderwijs met een getuigschrift dat (gedeeltelijk) wordt uitgereikt op basis van de nieuwe minimumdoelen, is het noodzakelijk dat het secundair onderwijs tijdig beschikt over een afgestemd doelenkader. Daarom wordt de ontwikkeling van minimumdoelen voor de eerste graad en OKAN prioritair opgestart, met het oog op een verdere uitrol naar de tweede en derde graad.

Terminologische afstemming

Het ontwerp van decreet stemt de terminologie van het doelenkader in het secundair onderwijs af op het vernieuwde kader dat voor het basisonderwijs werd ingevoerd bij decreet van 18 juli 2025. Daarbij worden de begrippen "eindterm", "ontwikkelingsdoel" en "specifieke eindterm" geactualiseerd als volgt:

Huidige benaming	Nieuwe benaming
Eindterm	Te bereiken minimumdoel
Ontwikkelingsdoel	Na te streven minimumdoel
Specifieke eindterm	Specifiek minimumdoel voor de derde graad
Cesuurdoel	Specifiek minimumdoel voor de tweede graad
Doel van de basisoptie	Minimumdoel van de basisoptie

Daarnaast heeft de aanpassing van het structurerend kader volgens vakdisciplines eveneens enkele terminologische implicaties. In lijn met die keuze wordt "sleutelcompetentie" telkens vervangen door het woord "vakdiscipline".

Die terminologische aanpassing heeft tot doel de leesbaarheid van het doelenkader te verhogen en de coherentie van de leerlijn over de onderwijsniveaus heen ook terminologisch zichtbaar te maken.

Kwaliteitscriteria

De nieuwe minimumdoelen worden ontwikkeld aan de hand van dezelfde kwaliteitscriteria als in het basisonderwijs.

Inclusief

De onderwijsdoelen gelden voor het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Ook voor leerlingen met een IAC-verslag, die zowel les kunnen volgen in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs, wordt er bij de opmaak van het individueel aangepast curriculum (IAC) vertrokken van de (aangepaste) doelen secundair onderwijs. Op basis daarvan worden voor leerlingen doelen op maat bepaald. Het voordeel van een uniform, gedeeld doelenkader is dat het eenvoudiger wordt voor leerlingen om te bewegen tussen het gewoon en buitengewoon onderwijs.

Eenduidig interpreteerbaar

De (aangepaste) doelen zijn eenduidig interpreteerbaar. Dit wil zeggen dat de onderwijsdoelen specifiek en concreet zijn geformuleerd zodat zo weinig als mogelijk ruimte wordt gelaten voor misverstanden in hoofde van het onderwijspersoneel. Daarmee beoogt de Vlaamse Regering enerzijds een gelijk minimumkader, en dus zo gelijk mogelijke onderwijskansen voor alle leerlingen. Anderzijds dienen de doelen een begrijpelijk en eenduidig gebruiksinstrument te zijn voor de scholen en het onderwijspersoneel.

Consistent en coherent

De verschillende onderwijsdoelen zijn logisch geordend volgens een heldere architectuur. Daarmee wordt bedoeld dat de doelen het onderwijspersoneel een duidelijk kader bieden waarbinnen welbepaalde leerstof moet worden aangeleerd, en waarbij er voldoende ruimte is voor herhaling en verdieping. De doelen zijn logisch en duidelijk opgebouwd zodat er sprake is van kennisopbouw en toenemende complexiteit naarmate de leerling vordert in zijn of haar schooltraject.

Haalbaar

De (aangepaste) doelen sluiten aan op de voorkennis die eerder is aangeleerd. De doelen zijn te bereiken binnen de gestelde tijd en middelen. De leerlingen kunnen vooropgestelde concepten en vakdisciplinaire kennis verwerven binnen de beschikbare lestijd die ook nog ruimte laat aan de school om de eigen doelen volgens het eigen pedagogisch project uit te voeren.

Evalueerbaar

Gebruikers van de onderwijsdoelen kunnen op basis van evaluaties een uitspraak doen over het bereiken van het minimumdoel. Dat betekent dat het doel eenduidig interpreteerbaar is en leren uitdrukt dat binnen een onderwijscontext vaststelbaar is.

Kennisrijk

"Kennisrijke minimumdoelen" zijn minimumdoelen die zich richten op de overdracht van diepgaande en specifieke feitelijke kennis, die weergegeven en toegepast moet kunnen worden door de leerlingen. Deze kennisoverdracht dient de ontwikkeling van het disciplinair denken te bevorderen. "Disciplinair denken" betekent dat de leerlingen verbanden kunnen leggen en verschillen en gelijkenissen kunnen identificeren. Kennis dient ook toegepast te kunnen worden. Daarom beogen de kennisrijke minimumdoelen ook het interpreteren, analyseren en bewijzen aan de hand van feitelijke kennis.

Enkel wanneer leerlingen voldoende kennis verworven hebben, kunnen ze die gaan toepassen en er verbanden tussen leggen. Onderzoek toont aan dat diep leren – waarbij kennis wordt geïntegreerd en toegepast – pas mogelijk is wanneer een stevige kennisbasis aanwezig is (Kirschner et al., 2006). Een kennisgericht

curriculum zorgt er bovendien voor dat alle leerlingen een brede culturele en wetenschappelijke bagage meekrijgen. Dit is cruciaal voor hun verdere ontwikkeling: kennis over literatuur, geschiedenis en wetenschap geeft hun de mogelijkheid om de wereld te begrijpen en hun plaats daarin te bepalen.

Ontwikkelingsproces

Voor de ontwikkeling van kwaliteitsvolle minimumdoelen is specifieke expertise nodig. Om die reden voorziet de regelgeving in een kader waarbij een of meer experts aangesteld kunnen worden om de minimumdoelen te ontwikkelen die moeten leiden tot een dergelijk kennisrijk curriculum. De Vlor, de SERV en de onderwijsverstrekkers worden met de voorliggende aanpassing verzocht om advies te geven over de verenigbaarheid van de voorgestelde minimumdoelen met de in dit voorstel van decreet vastgestelde kwaliteitscriteria (zie ook verder).

Het ontwikkelingsproces van de minimumdoelen is sinds het ontstaan van de eindtermen regelmatig aangepast en werd het grootste deel van de tijd exclusief door de overheid vastgesteld:

- tot 2002 ontwikkelde de toenmalige Dienst voor Onderwijsontwikkeling (DVO) de eindtermen, na advies van de Vlor. Vervolgens werden ze door de Vlaamse Regering in een besluit aangenomen, dat nadien door het Vlaams Parlement werd bekrachtigd (decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, dat een artikel 6bis invoegde in de Schoolpactwet);
- in een tweede periode, met het decreet van 18 januari 2002 tot bekrachtiging van de eindtermen van de tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs (themadecreet), werden de specifieke eindtermen voor het secundair onderwijs conceptueel bijgesteld. Voortaan waren ze verbonden met het specifieke gedeelte van de opleiding. Het advies van de Vlor werd behouden, maar was niet langer bindend;
- in 2018, met het decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat de onderwijsdoelen betreft, en tot wijziging van de decreten Rechtspositie onderwijspersoneel, volgde de procedure die vandaag toegepast wordt. Ontwikkelcommissies werken een voorstel uit, waarna een valideringscommissie een toets uitvoert op coherentie, consistentie en evalueerbaarheid. De ontwikkelingsdoelen en eindtermen worden door de Vlaamse Regering als een ontwerp van decreet ingediend bij het Vlaams Parlement.

Zoals uit het bovenstaande overzicht blijkt, kan de ontwikkelingsprocedure van de minimumdoelen op verschillende manier vorm krijgen. De decreetgever beschikt in dat verband over een ruime beoordelingsvrijheid. Ook de Franse Gemeenschap heeft een eigen ontwikkelingsmodel (zie decreet prioritaire taken van 24 juli 1997). Een wijziging aan die ontwikkelingsprocedure van minimumdoelen heeft als zodanig dan ook geen weerslag op de vrijheid van onderwijs of het recht op onderwijs. Of de minimumdoelen in overeenstemming zijn met de vrijheid van onderwijs, zal pas blijken op het moment dat ze daadwerkelijk tot stand zijn gekomen.

De ervaring met de huidige procedure heeft duidelijk gemaakt dat het ontwikkelingsproces niet voor een consensus heeft gezorgd, ondanks de structurele betrokkenheid van de onderwijsverstrekkers. Tot een verbetering van de onderwijskwaliteit heeft het huidige ontwikkelproces evenmin geleid.

In het nieuwe ontwikkelingsmodel zal het standpunt van de onderwijsverstrekkers nog altijd ingewonnen worden. Het voorstel van de commissie van experts zal aan de Vlor, de SERV en de onderwijsverstrekkers voor advies worden bezorgd, zodat het volledige onderwijsveld van het ontwerp van minimumdoelen kennis heeft kunnen nemen én zijn inspraak heeft kunnen doen gelden. Strategische adviesraden zijn daar immers het geschikte forum voor. Daarmee streeft de Vlaamse Regering naar een zo groot mogelijke consultatie van de onderwijssector.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren (JoKER)

Het ontwerp van decreet raakt rechtstreeks aan de belangen en de onderwijsloopbaan van leerlingen in het secundair onderwijs. Het ontwerp beoogt de onderwijskwaliteit te versterken door de ontwikkeling van duidelijke, kennisrijke en coherent opgebouwde minimumdoelen mogelijk te maken. Voor leerlingen moet dit leiden tot heldere verwachtingen, een betere opbouw van kennis en vaardigheden over de graden heen en een sterkere basis voor verdere studies, kwalificatie en maatschappelijke participatie. Voor anderstalige nieuwkomers moet een richtinggevend doelenkader een betere aansluiting op hun onderwijsbehoeften en een succesvolle doorstroom naar het reguliere onderwijs ondersteunen. Voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum moet een gemeenschappelijk referentiekader tegelijk maatwerk en een vlottere overgang tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs ondersteunen.

Het behoud van het huidige doelenkader of een beperkte actualisering ervan zou de inhoudelijke en systematische aansluiting op de nieuwe minimumdoelen van het basisonderwijs onvoldoende waarborgen. Daardoor bestaat het risico dat leerlingen bij de overgang naar het secundair onderwijs niet consequent kunnen voortbouwen op de kennis en vaardigheden die zij in het basisonderwijs hebben verworven. Ook een beperkte actualisering zou niet volstaan, omdat daarmee geen samenhangende opbouw van de minimumdoelen over de graden heen en geen gemeenschappelijk referentiekader voor het gewoon en buitengewoon onderwijs worden gerealiseerd.

De gekozen maatregelen kunnen ook aandachtspunten met zich meebrengen. Individueel te bereiken minimumdoelen voor Nederlands en wiskunde kunnen de druk verhogen op leerlingen die deze doelen moeilijker bereiken. Het ontwerp behoudt daarom de mogelijkheid voor de klassenraad om een leerling het getuigschrift van de eerste graad toe te kennen zonder dat elk minimumdoel afzonderlijk is bereikt. Voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum vertrekt de klassenraad van de toepasselijke minimumdoelen, rekening houdend met de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling, en kunnen aanvullende doelen worden opgenomen. Op die manier blijft ruimte bestaan voor een aangepast traject. Een alternatief zou zijn om de minimumdoelen voor Nederlands en wiskunde uitsluitend op populatieniveau vast te leggen. Een goede beheersing van beide vakdisciplines is echter fundamenteel voor de verdere schoolloopbaan en maatschappelijke participatie van elke leerling. Het ontwerp combineert de individuele verwachtingen daarom met beoordelingsruimte voor de klassenraad. Die kan bij de beslissing over het getuigschrift rekening houden met het geheel van de bereikte doelen en de individuele situatie van de leerling.

Bij de voorbereiding van dit voorontwerp vond geen afzonderlijke rechtstreekse raadpleging van jongeren plaats. Het ontwerp legt nog geen concrete minimumdoelen vast, maar regelt het kader waarbinnen die doelen worden ontwikkeld en vastgesteld. De concrete minimumdoelen worden in een latere fase ontwikkeld en afzonderlijk bij decreet vastgesteld. Het decreet voorziet daarbij in een adviesrol voor de VLOR, de SERV en de onderwijsverstrekkers, zodat het

ontwikkelingsproces wordt gevoed vanuit verschillende maatschappelijke en onderwijskundige perspectieven.

De concrete effecten van de hervorming hangen in belangrijke mate samen met de minimumdoelen die later worden ontwikkeld en vastgesteld. De regelgeving voorziet daarom in een periodieke screening van de minimumdoelen op hun actualiteitswaarde. Minstens om de vijf jaar wordt daarover gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. Het voorliggende ontwerp legt de nadere werkwijze voor die screening en de daarbij te betrekken actoren niet vast. Bij de uitwerking van de screening zal daarom moeten worden bepaald hoe de ervaringen en het perspectief van leerlingen en hun vertegenwoordigers worden meegenomen.

Impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel

Het ontwerp van decreet moet worden gelezen in het licht van artikel 24 van de Grondwet. Het beoogt de onderwijskwaliteit en de gelijkwaardigheid van het onderwijs te verzekeren, zonder afbreuk te doen aan de vrijheid van onderwijs.

Tegelijk beoogt het ontwerp de gelijkwaardigheid van het onderwijs te versterken door een gemeenschappelijk kader vast te leggen.

Budgettaire impact

Het voorliggende ontwerp van decreet regelt de procedure voor de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen en de terminologische aanpassing van het doelenkader. Als zodanig genereert het geen onmiddellijke budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

De budgettaire weerslag zal voortvloeien uit de afzonderlijke maatregelen die worden genomen ter uitvoering van dit decreet.

Bestuurlijke impact

Het ontwerp van decreet heeft geen directe impact op de lokale en provinciale besturen. De aanpassing van de ontwikkelingsprocedure heeft betrekking op de bevoegdheden van de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement.

Voor de schoolbesturen brengt de hervorming een aanpassing van de leerplannen met zich mee. Zij zullen nieuwe leerplannen moeten ontwikkelen op basis van de nieuwe minimumdoelen en deze ter goedkeuring voorleggen aan AHOVOKS. De ruime overgangsperiode moet hen in staat stellen dit werk tijdig voor te bereiden.

Implementatie

Gefaseerde implementatie van de minimumdoelen basisonderwijs

Bij de actualisering van de onderwijsdoelen voor het secundair onderwijs, is het belangrijk om de stapsgewijze implementatie van de minimumdoelen in het basisonderwijs te volgen voor een goede en tijdige aansluiting. Vanaf 1 september 2026 worden de doelen die ontwikkeld zijn vanuit de vakdisciplines Nederlands, wiskunde en wetenschappen en techniek verplicht van kracht. Vanaf 1 september 2027 volgen de doelen die ontwikkeld zijn vanuit de overige vakdisciplines. Scholen die er klaar voor zijn, kunnen al vanaf 1 september 2025 aan de slag met de implementatie van de nieuwe minimumdoelen.

Daarbij wordt rekening gehouden met een overgangsmaatregel voor de hogere jaren. Voor de leerlingengroepen die het getuigschrift behalen in de schooljaren 2026-2027 en 2027-2028 blijven de oude eindtermen van toepassing. De nieuwe minimumdoelen kunnen aangeboden worden als schooleigen doelen.

In de schooljaren 2028-2029 en 2029-2030 worden de minimumdoelen die ontwikkeld zijn vanuit de vakdisciplines Nederlands, wiskunde en wetenschappen en techniek een verplicht onderdeel van het doelenkader voor het zesde jaar van het basisonderwijs. Vanaf 2029 stromen dus de eerste leerlingen met een getuigschrift basisonderwijs op basis van de nieuwe minimumdoelen die ontwikkeld zijn vanuit de vakdisciplines Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek door naar de eerste graad van het secundair onderwijs. In schooljaar 2030-2031 is de implementatie in het basisonderwijs compleet en worden alle getuigschriften in het basisonderwijs uitgereikt op basis van het volledige nieuwe doelenkader.

Aansluiting van het traject minimumdoelen secundair onderwijs

Om de overgang naar de eerste graad van het secundair onderwijs vlot en inhoudelijk krachtig te maken, is het essentieel dat het secundair onderwijs tijdig over een afgestemd doelenkader beschikt. Daarom wordt de hervorming van de onderwijsdoelen in de eerste graad en OKAN prioritair voorbereid. De eerste en noodzakelijke stap daarin is de aanpassing van de ontwikkelprocedure zelf.

Toezicht, monitoring en evaluatie

De procedure voorziet in een periodieke screening van de minimumdoelen op hun actualiteitswaarde, waarover minstens om de vijf jaar aan het Vlaams Parlement wordt gerapporteerd. Zo nodig wordt een nieuwe ontwikkelingsprocedure opgestart.

C. Totstandkomingsprocedure

Dit voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan de visienota van de Vlaamse Regering van 14 november 2025 over de afstemming van de eindtermen secundair onderwijs.

Voorafgaand aan de principiële goedkeuring werd het voorontwerp aangepast aan het wetgevings- en taaladvies van 1 september 2026 (2026/297).

Daarnaast werd een JoKER-advies verleend op 1 september 2026 (JA20260901).

De Inspectie van Financiën verleende op 15 september 2026 een gunstig advies (BV_2026003480).

Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting werd verleend op 14 oktober 2026 (2026003480).

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit voorontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling.

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.

Artikelen 2 tot en met 6

Deze artikelen regelen de vervanging van de termen 'eindterm', 'ontwikkelingsdoel', 'specifieke eindterm', 'cesuurdoel' en 'sleutelcompetentie' doorheen de Codex Secundair Onderwijs.

Ze stemmen de terminologie in het secundair onderwijs af op het kader dat voor het basisonderwijs werd ingevoerd bij decreet van 18 juli 2025:

- 'Eindterm' wordt vervangen door 'te bereiken minimumdoel';
- 'Ontwikkelingsdoel' wordt vervangen door 'na te streven minimumdoel';
- 'Specifieke eindterm' wordt vervangen door 'specifiek minimumdoel voor de derde graad';
- 'Cesuurdoel' wordt vervangen door 'specifiek minimumdoel voor de tweede graad';
- 'sleutelcompetentie' wordt vervangen door 'vakdiscipline'.

Aansluitend daarbij wordt een definitie van de term vakdiscipline toegevoegd, conform het basisonderwijs. Deze definitie ondersteunt de keuze om de minimumdoelen in het secundair onderwijs te ordenen volgens inhoudelijke kennisdomeinen en sluit aan bij de ordening die in het basisonderwijs wordt gehanteerd.

Deze terminologische wijziging weerspiegelt de keuze om te komen tot een meer samenhangend doelenkader over de verschillende onderwijsniveaus heen. Zij vergroot de leesbaarheid van het doelenkader en maakt de coherentie van de leerlijn over de onderwijsniveaus heen ook terminologisch zichtbaar.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt artikel 122/1/0 van de Codex Secundair Onderwijs met betrekking tot het individueel aangepast curriculum (IAC).

De wijzigingen zijn hoofdzakelijk technisch van aard. Het individueel aangepast curriculum is gebaseerd op een cyclisch proces van handelingsplanmatig werken en gericht op de maximale ontplooiing en leerwinst van de leerling, en op een zo volwaardig mogelijke participatie aan het klas- en schoolgebeuren en aan de samenleving. Voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs blijft het uitgangspunt dat actief wordt gewerkt aan de mogelijkheid tot terugkeer naar het gewoon onderwijs.

Bij het opmaken van het individueel aangepast curriculum vertrekt de klassenraad van de na te streven en de te bereiken minimumdoelen, vermeld in artikel 139 en artikel 262 van de Codex Secundair Onderwijs. Daarnaast kunnen ook andere doelen worden opgenomen. De minimumdoelen vormen daarbij een

referentiekader en worden niet automatisch of onverkort op iedere leerling toegepast. De klassenraad bepaalt, rekening houdend met de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling, welke doelen binnen het individueel aangepast curriculum worden nagestreefd of gerealiseerd.

De wijziging versterkt de samenhang tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs doordat beide onderwijscontexten vertrekken van een gemeenschappelijk referentiekader. Tegelijk blijft voldoende ruimte bestaan om voor iedere leerling een doelgericht en geïndividualiseerd traject uit te werken. Hierdoor wordt de transparantie versterkt en wordt het eenvoudiger om leertrajecten op elkaar af te stemmen wanneer leerlingen bewegen tussen het gewoon en het buitengewoon onderwijs.

Artikel 8

Dit artikel herzielt de inwerkingtredingsbepalingen. De doelen met uitzondering van de doelen die leiden tot één of meer erkende beroepskwalificaties, de curriculumdossiers en de leerplannen die tot stand komen in uitvoering van de bepalingen van deze afdeling treden progressief in werking, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad.

De inwerkingtreding verloopt gefaseerd en progressief, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste leerjaar van de eerste graad vanaf 1 september 2029.

Er wordt gekozen voor een gefaseerde invoering zodat de ontwikkeling van minimumdoelen, curriculumdossiers, leerplannen, leermiddelen en evaluatiepraktijken zorgvuldig op elkaar kan worden afgestemd. Deze gefaseerde aanpak moet de kwaliteit en uitvoerbaarheid van de implementatie ondersteunen.

Artikel 9

Dit artikel vervangt artikel 139 en wijzigt het ordenend kader van het doelenkader voor het secundair onderwijs. De 16 sleutelcompetenties worden als structurerend principe vervangen door vakdisciplines, voortbouwend op de structuur die bij de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs werd gehanteerd.

De vakdisciplines voor het secundair onderwijs zijn:

- 1° Nederlands;
- 2° wiskunde;
- 3° Frans-Engels;
- 4° geschiedenis;
- 5° aardrijkskunde;
- 6° natuurwetenschappen;
- 7° techniek;
- 8° ICT;
- 9° lichamelijke opvoeding;
- 10° muzische vorming;
- 11° transversale minimumdoelen.

De vakdiscipline transversale minimumdoelen omvat minimumdoelen die bijdragen aan de vorming van leerlingen en die, hoewel zij betrekking kunnen hebben op een samenhangend inhoudelijk domein, binnen het doelenkader niet worden ondergebracht in een afzonderlijk inhoudelijk kennisdomein of een afgebakende vakdiscipline.

De keuze om de minimumdoelen te ordenen volgens vakdisciplines sluit aan bij de uitgangspunten van een kennisrijk curriculum. Een ordening volgens duidelijk afgebakende disciplines bevordert de inhoudelijke focus, de systematische opbouw

van kennis en de verticale samenhang binnen het curriculum. Deze herordening houdt geen verarming van het doelenkader in.

Inhouden die voorheen onder verschillende sleutelcompetenties werden gevat, blijven opgenomen, maar worden anders georganiseerd. Burgerschap, waaronder kennis van staatsstructuren, democratische besluitvorming, maatschappelijke symbolen, grondrechten, vrije meningsuiting, diversiteit en samenleven en actief burgerschap; economische en financiële geletterdheid krijgen daarbij een plaats binnen de transversale minimumdoelen naast andere inhouden.

De minimumdoelen in functie van muzische vorming worden enkel geformuleerd voor de eerste graad A-stroom en B-stroom. In de tweede en derde graad krijgen aspecten van cultureel bewustzijn en culturele expressie een plaats binnen de transversale minimumdoelen.

Economische en financiële geletterdheid is en blijft daarbij een essentieel onderdeel van de brede vorming van leerlingen. In een complexe samenleving is het van belang dat leerlingen inzicht verwerven in economische mechanismen en financiële keuzes die zij als burger, consument en toekomstige werknemer of ondernemer zullen maken. Dit sluit niet uit dat aspecten van deze inhouden, waar aangewezen, ook worden opgenomen en verder opgebouwd binnen de minimumdoelen van andere vakdisciplines, zoals Nederlands, geschiedenis, aardrijkskunde of wiskunde.

Ook kritisch denken blijft een belangrijk uitgangspunt van de vorming van leerlingen. Kritisch denken is geen op zichzelf staande vaardigheid, maar ontwikkelt zich vanuit een stevige kennisbasis. Leerlingen kunnen informatie kritisch beoordelen, argumenten afwegen en tot onderbouwde oordelen komen wanneer zij beschikken over voldoende kennis van feiten, concepten, historische en maatschappelijke contexten en wetenschappelijke inzichten. Een kennisrijk curriculum biedt daarvoor de noodzakelijke basis. Door systematisch kennis, inzichten en concepten op te bouwen binnen en over de verschillende vakdisciplines heen, worden leerlingen in staat gesteld informatie te analyseren, bronnen te beoordelen, verbanden te leggen en maatschappelijke vraagstukken doordacht te benaderen.¹

Ook aspecten die verband houden met leerondersteunende vaardigheden, sociaal-relatieve ontwikkeling, mentaal welzijn en fysieke gezondheid vinden binnen het kader van de transversale minimumdoelen hun plaats. Bij de ontwikkeling van de minimumdoelen wordt daarbij ook rekening gehouden met de aanbevelingen van de parlementaire Commissie Grensoverschrijdend Gedrag. In dat verband worden onder meer aspecten die bijdragen aan het respect voor de lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit van personen, waaronder het herkennen, respecteren en aangeven van grenzen, en seksuele en relationele vorming binnen de transversale minimumdoelen opgenomen. Zo blijft de algemene vorming van leerlingen gewaarborgd, terwijl tegelijk wordt gekozen voor een duidelijk ordenend kader.

De ordening van de minimumdoelen volgens vakdisciplines biedt bovendien een stevige basis voor STEM-onderwijs. Een duurzame belangstelling voor wetenschap, technologie, techniek en wiskunde veronderstelt immers dat leerlingen binnen deze kennisdomeinen voldoende kennis, inzichten en vaardigheden verwerven. De gekozen vakdisciplines ondersteunen deze kennisopbouw en maken het ook mogelijk om STEM op een geïntegreerde wijze vorm te geven.

¹ T. SURMA e.a., *Kennisrijk kansrijk. Naar een curriculum voor diepe denkers*, Lannoo, 2025, 21 e.v.

De minimumdoelen worden door het Vlaams Parlement niet vastgehaakt aan vakken. Het zijn de schoolbesturen die de verbinding maken tussen de minimumdoelen en de vakken of vakkenclusters.

Minimumdoelen op individueel niveau

Voor het einde van de eerste graad worden voor Nederlands en wiskunde minimumdoelen vastgelegd die op individueel niveau bereikt moeten worden. Deze keuze sluit aan bij de regeling die reeds werd ingevoerd voor het basisonderwijs.

Die minimumdoelen op individueel niveau hebben een essentiële waarde voor elke leerling. Een voldoende beheersing van Nederlands en wiskunde is noodzakelijk om succesvol te kunnen deelnemen aan het verdere secundair onderwijs en om volwaardig te participeren aan de samenleving. Deze vakdisciplines vormen het fundament waarop de verdere kennisverwerving in de tweede en derde graad voortbouwt.

Het bereiken van deze minimumdoelen op individueel niveau draagt bij tot het versterken van de onderwijskwaliteit, het waarborgen van het recht op onderwijs van iedere leerling en het bevorderen van gelijke onderwijskansen. Deze regeling sluit aan bij de benadering die reeds werd ingevoerd in het basisonderwijs en versterkt de samenhang tussen beide onderwijsniveaus.

De invoering van minimumdoelen die op individueel niveau moeten worden bereikt, doet geen afbreuk aan de autonomie van de klassenraad bij de leerlingenevaluatie en de studiebekrachtiging.

Het bereiken van de minimumdoelen op individueel niveau vormt een belangrijk element binnen de leerlingenevaluatie, maar neemt de beoordelingsbevoegdheid overeenkomstig artikel 60 van het organisatiebesluit van de klassenraad niet weg.

De klassenraad behoudt de mogelijkheid om, rekening houdend met het geheel van de bereikte doelstellingen, de ontwikkeling van de leerling en de beschikbare evaluatiegegevens, te oordelen dat een leerling de eerste graad met vrucht heeft beëindigd en het getuigschrift van de eerste graad kan verkrijgen.

De beslissing over het al dan niet uitreiken van het getuigschrift van de eerste graad wordt dan ook niet uitsluitend gebaseerd op het bereiken van deze minimumdoelen op individueel niveau, maar op de globale evaluatie van de leerling overeenkomstig de geldende regelgeving inzake leerlingenevaluatie en studiebekrachtiging.

Frans-Engels

Dit artikel bepaalt eveneens in welke talen de minimumdoelen voor Frans-Engels ten minste worden gerealiseerd.

In de eerste graad A-stroom en in de tweede en derde graad van de doorstroomfinaliteit en de dubbele finaliteit worden deze minimumdoelen ten minste gerealiseerd in het Frans en het Engels. Hiermee wordt verzekerd dat leerlingen die zich voorbereiden op vervolgonderwijs beschikken over een voldoende brede basis in belangrijke moderne vreemde talen binnen de Vlaamse en internationale context.

In de eerste graad B-stroom worden de minimumdoelen ten minste gerealiseerd in het Frans.

In de tweede en derde graad van de arbeidsmarktfinaliteit worden de minimumdoelen ten minste gerealiseerd in het Frans of het Engels. Dit geldt eveneens voor het derde leerjaar van de derde graad wanneer het gaat om een structuuronderdeel dat volgt op structuuronderdelen met arbeidsmarktfinaliteit in het eerste en tweede leerjaar van de derde graad en dat leidt tot een diploma dat toegang verleent tot een bacheloropleiding. Deze regeling laat toe rekening te houden met de specifieke kenmerken van opleidingen binnen de arbeidsmarktfinaliteit en met de uiteenlopende contexten waarin afgestudeerden later actief zullen zijn.

De bepaling legt enkel vast op welke talen de minimumdoelen minimaal betrekking hebben. Zij bepaalt niet via welke vakken, vakkenclusters of organisatorische vorm deze minimumdoelen worden gerealiseerd.

Artikel 10

Dit artikel heft artikel 140 van de Codex Secundair Onderwijs op.

Er worden geen afzonderlijke uitbreidingsdoelen meer ontwikkeld of decretaal vastgesteld. De minimumdoelen bepalen het gemeenschappelijke minimumkader. Het is de opdracht van scholen om leerlingen uit te dagen, te ondersteunen en maximaal te laten ontwikkelen. Die opdracht wordt nader uitgewerkt in artikel 21 van dit ontwerp.

Met de uitbreidingsdoelen werd beoogd ruimte te creëren voor leerlingen die nood hebben aan bijkomende uitdaging boven het niveau van de gemeenschappelijke onderwijsdoelen. De doelstelling om leerlingen maximale ontwikkelingskansen te bieden blijft onverkort behouden. De decreetgever kiest er evenwel voor om deze doelstelling niet langer vorm te geven via een afzonderlijke categorie van onderwijsdoelen.

Artikel 11

Dit artikel vervangt de term ontwikkelingsdoelen voor het onthaaljaar door de term na te streven minimumdoelen.

Met deze wijziging wordt het onthaaljaar geïntegreerd in hetzelfde begrippenkader dat voor de onderwijsdoelen in het basis- en secundair onderwijs wordt gehanteerd. Dit bevordert de leesbaarheid en de interne samenhang van de regelgeving zonder afbreuk te doen aan de eigen opdracht en doelgroep van het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

Artikel 12

Dit artikel brengt artikel 142 van de Codex Secundair Onderwijs in overeenstemming met het vernieuwde doelenkader.

De terminologie wordt afgestemd op de begrippen "na te streven minimumdoelen" en "te bereiken minimumdoelen" die met dit decreet worden ingevoerd. De wijziging is technisch van aard en heeft niet tot doel de inhoudelijke draagwijdte van de betrokken bepaling te wijzigen.

Artikel 13

Dit artikel vervangt de bestaande ontwikkelingsprocedure voor eindtermen door een nieuwe procedure, analoog aan de procedure die bij decreet van 18 juli 2025 voor het basisonderwijs werd ingevoerd.

De kern van de nieuwe procedure bestaat in de aanstelling van een onafhankelijke expertencommissie door de Vlaamse Regering. De decreetgever acht het van belang dat de ontwikkeling van minimumdoelen steunt op een brede en evenwichtige expertisebasis. De onafhankelijke expertencommissie bestaat uit experts, waaronder alleszins academici en onderwijspersoneel van de verschillende onderwijsverstrekkers.

Daarnaast wordt de expertencommissie ondersteund door ontwikkelcommissies per vakdiscipline, waarin bijkomende praktijk- en inhoudelijke expertise wordt samengebracht. Bij de samenstelling van deze commissies wordt erover gewaakt dat voldoende expertise aanwezig is met betrekking tot de verschillende stromen, finaliteiten en onderwijsvormen van het secundair onderwijs. Daartoe behoort, waar relevant, ook expertise met betrekking tot de arbeidsmarkt. Die expertise is niet alleen van belang voor structuuronderdelen met een arbeidsmarktfinaliteit of dubbele finaliteit, maar kan bijdragen aan de ontwikkeling van minimumdoelen in alle graden van het secundair onderwijs. Op die manier kan worden verzekerd dat de ontwikkelde minimumdoelen ambitieus en kwaliteitsvol zijn, maar tegelijkertijd voldoende rekening houden met de eigenheid en context van de A- en de B-stroom, en de diverse finaliteiten binnen het secundair onderwijs.

Voor de ontwikkeling van de minimumdoelen voor de eerste graad wordt erover gewaakt dat binnen de expertencommissie en de ontwikkelcommissies expertise aanwezig is uit het basisonderwijs en de verschillende finaliteiten van het secundair onderwijs. De betrokkenheid van deze expertise moet ertoe bijdragen dat de minimumdoelen voldoende aansluiten bij de voorkennis die leerlingen meebrengen uit het basisonderwijs en bij de kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes die in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs verder worden opgebouwd.

De expertencommissie formuleert minimumdoelen die voldoen aan de kwaliteitscriteria: ambitieus, kennisrijk, eenduidig interpreteerbaar, evalueerbaar, consistent, coherent en haalbaar. De commissie wordt bijgestaan door ontwikkelcommissies per vakdiscipline. De ontwikkelcommissies bereiden voorstellen voor vanuit hun vakinhoudelijke expertise. Daarbij wordt rekening gehouden met de eigenheid van de verschillende finaliteiten waarop de minimumdoelen betrekking hebben. De expertencommissie bewaakt vervolgens de samenhang van het geheel van de minimumdoelen over de verschillende vakdisciplines heen en ziet erop toe dat de voorgestelde minimumdoelen beantwoorden aan de vastgelegde kwaliteitscriteria.

De expertencommissie bewaakt niet alleen de horizontale samenhang tussen de verschillende vakdisciplines, maar ook de verticale samenhang tussen de verschillende graden van het secundair onderwijs. Daarbij wordt rekening gehouden met het beoogde eindniveau dat leerlingen op het einde van het secundair onderwijs moeten bereiken. Vanuit dat eindperspectief kan worden bepaald welke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes in de voorafgaande graden noodzakelijk zijn om leerlingen stapsgewijs en op een haalbare wijze naar dat niveau toe te leiden. Deze benadering moet helpen vermijden dat opeenvolgende ontwikkeltrajecten leiden tot een onbedoelde cumulatie van verwachtingen tussen de graden.

Het finale ontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de VLOR, de SERV en de onderwijsverstrekkers, waarna de minimumdoelen bij decreet worden vastgesteld door het Vlaams Parlement.

De procedure voorziet ook in een periodieke screening van de minimumdoelen op hun actualiteitswaarde, waarover minstens om de vijf jaar aan het Vlaams Parlement wordt gerapporteerd.

Artikel 14

Dit artikel brengt artikel 144 van de Codex Secundair Onderwijs in overeenstemming met het vernieuwde doelenkader.

De terminologie wordt afgestemd op het gebruik van de term 'minimumdoelen'. De wijziging is technisch van aard en wijzigt de inhoudelijke draagwijdte van de betrokken bepaling niet.

Artikel 15

Dit artikel vervangt de bestaande regeling inzake specifieke eindtermen en cesuurdoelen door één geïntegreerd kader van specifieke minimumdoelen.

Specifieke minimumdoelen hebben betrekking op de specifieke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes waarover leerlingen moeten beschikken om vervolgonderwijs aan te vatten. Zij bouwen voort op de algemene minimumdoelen en worden ontwikkeld vanuit de kenmerkende onderdelen van een wetenschapsdomein.

Door de tweede en derde graad binnen één samenhangend kader van specifieke minimumdoelen te plaatsen, wordt een coherente inhoudelijke opbouw mogelijk gemaakt. De regeling vervangt op die manier het huidige onderscheid tussen cesuurdoelen en specifieke eindtermen door één samenhangend begrippenkader.

Artikel 16

Dit artikel actualiseert de regeling inzake gelijkwaardige vervangende minimumdoelen.

Een schoolbestuur dat van oordeel is dat de minimumdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of er onverzoenbaar mee zijn, kan een aanvraag tot gelijkwaardigheid indienen door vervangende minimumdoelen voor te stellen.

De regeling bewaakt het evenwicht tussen de vrijheid van onderwijs enerzijds en de verantwoordelijkheid van de overheid om de kwaliteit en gelijkwaardigheid van het onderwijs te garanderen anderzijds.

De regeling wordt hiermee in lijn gebracht met de overeenkomstige bepaling voor het basisonderwijs.

De mogelijkheid om gelijkwaardige vervangende minimumdoelen voor te stellen, vormt een uitdrukking van de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van onderwijs.

Tegelijk blijft vereist dat de voorgestelde vervangende minimumdoelen als geheel gelijkwaardig zijn aan de door de decreetgever vastgestelde minimumdoelen. Op die manier wordt verzekerd dat de ruimte voor een eigen pedagogisch project hand in hand gaat met de bewaking van de onderwijskwaliteit en de gelijkwaardigheid van studiebewijzen.

Artikel 17

Dit artikel actualiseert de regeling van de doelen naast de minimumdoelen en de specifieke minimumdoelen.

Hiermee wordt verduidelijkt welke bijkomende doelencategorieën deel uitmaken van een structuuronderdeel, waaronder doelen van de basisopties, doelen die leiden tot beroepskwalificaties en differentiële doelen.

Deze categorieën vullen de minimumdoelen en specifieke minimumdoelen aan en laten toe rekening te houden met de eigenheid van structuuronderdelen. Zij bepalen mee de eigenheid van een structuuronderdeel en dragen bij tot de voorbereiding van leerlingen op vervolgonderwijs of beroepsuitoefening.

Artikelen 18 tot en met 20

Deze artikelen stemmen de bepalingen inzake curriculumdossiers, leerplannen en basisvorming af op het vernieuwde doelenkader.

De wijzigingen zijn hoofdzakelijk technisch van aard en vervangen de bestaande terminologie door de nieuwe categorieën van minimumdoelen en specifieke minimumdoelen.

Artikel 21

De bestaande regeling inzake differentiatie in artikel 157/7 heeft betrekking op de eerste graad. Dit artikel versterkt de opdracht van scholen om rekening te houden met uiteenlopende onderwijsbehoeften van leerlingen gedurende de volledige schoolloopbaan in het secundair onderwijs. Naast remediëring voor leerlingen die bijkomende ondersteuning nodig hebben, wordt ook expliciet aandacht gevraagd voor verdieping en verbreding voor leerlingen die daartoe de mogelijkheden en het potentieel hebben.

De minimumdoelen vormen het gemeenschappelijke referentiekader voor alle leerlingen en leggen vast welke kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes minimaal bereikt moeten worden. Zij vullen evenwel niet het volledige curriculum in (70-30). De vrije ruimte binnen het curriculum biedt onderwijsverstrekkers en scholen de mogelijkheid om hun onderwijsaanbod verder in te vullen en daarbij onder meer ruimte te bieden voor remediëring, verdieping en verbreding. Scholen hebben de opdracht om leerlingen maximale ontwikkelingskansen te bieden en hen uit te dagen om hun potentieel ten volle te ontplooien.

Voor cognitief sterk functionerende leerlingen is het in het bijzonder van belang dat scholen structureel mogelijkheden voorzien tot verdieping en verbreding. Deze leerlingen moeten de kans krijgen om hun kennis, inzichten en vaardigheden verder te ontwikkelen boven het niveau van de minimumdoelen.

De minimumdoelen voor de A-stroom en de B-stroom worden ontwikkeld vanuit het beheersingsniveau dat tegen het einde van de eerste graad redelijkerwijs van de betrokken leerlingenpopulatie kan worden verwacht, ongeacht de studierichting die leerlingen later zullen volgen. Zij bepalen een gemeenschappelijke basisvorming van kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes waarop alle leerlingen recht hebben. Scholen bouwen daarop verder door leerlingen gepast te ondersteunen, uit te dagen en bijkomende kansen te bieden tot remediëring, verdieping en verbreding.

Het hanteren van een gemeenschappelijke basis heeft een belangrijke emancipatorische functie. De minimumdoelen beogen alle leerlingen, ongeacht hun latere studiekeuze, de kennis en vaardigheden mee te geven die nodig zijn om volwaardig te participeren aan de samenleving en hun verdere onderwijsloopbaan

vorm te geven. Een gemeenschappelijk kennisfundament moet er zo toe bijdragen dat de achtergrond of initiële onderwijspositie van een leerling niet bepalend wordt voor de kennis waartoe hij of zij toegang krijgt of de mate waarin zij als mondige burgers in de samenleving kunnen participeren.

De klassenraad heeft hierin een belangrijke opdracht. Bij de begeleiding en oriëntering van leerlingen wordt zorgvuldig afgewogen welke verdere ontwikkelingskansen, ondersteuning en remediëring binnen de gevolgde leerweg mogelijk zijn, alvorens een heroriëntering wordt overwogen.

De decreetgever legt geen bijkomende onderwijsdoelen vast voor remediëring, verbreding en verdieping boven op de minimumdoelen en creëert evenmin een afzonderlijk normatief doelenkader voor specifieke groepen van leerlingen. Dit blijkt ook uit het feit dat de bestaande uitbreidingsdoelen Nederlands voor de eerste graad worden geschrapt uit het doelenkader. Wel wordt van scholen verwacht dat zij binnen hun onderwijsopdracht voldoende ruimte creëren voor remediëring, verdieping en verbreding, zodat kan worden ingespeeld op verschillen tussen leerlingen. Dit geldt in het bijzonder tijdens de overgangsperiode waarin leerlingen instromen in het secundair onderwijs op basis van de vernieuwde minimumdoelen van het basisonderwijs. Van scholen wordt verwacht dat zij leerlingen waar nodig gepast ondersteunen bij deze overgang en aandacht hebben voor eventuele verschillen in voorkennis, beheersingsniveau en leerbehoeften.

De concrete invulling van deze opdracht behoort tot de autonomie van de onderwijsverstrekkers en scholen. De onderwijsverstrekkers zorgen ervoor dat zichtbaar wordt gemaakt hoe zij scholen ondersteunen bij het realiseren van deze opdracht en bij het tegemoetgekomen aan uiteenlopende onderwijsbehoeften van leerlingen, waaronder de behoeften van cognitief sterk functionerende leerlingen.

Artikel 22

Dit artikel past de verwijzingen in de regeling voor de examencommissie aan aan het vernieuwde doelenkader. De wijziging is technisch van aard en strekt ertoe de regeling voor de examencommissie in overeenstemming te brengen met de gewijzigde terminologie in voorliggend decreet.

De wijziging heeft geen invloed op de opdracht of de werkwijze van de examencommissie, maar verzekert dat de examenprogramma's blijven aansluiten bij het geldende doelenkader.

Artikel 23 t.e.m 25.

Deze artikelen actualiseren de regeling van de minimumdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs. Deze wijziging moet worden gelezen in samenhang met de bredere actualisering van het doelenkader in het secundair onderwijs. Daarbij wordt, net zoals in het basisonderwijs, gekozen voor een inclusief doelenkader, waarbij de minimumdoelen gelden als gemeenschappelijk referentiekader voor het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs.

Deze keuze sluit aan bij de doelstelling om voor zoveel mogelijk leerlingen te vertrekken van een ambitieus doelenkader. Door voor het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs maximaal uit te gaan van dezelfde minimumdoelen komt een continuüm tot stand dat een doelgericht en ambitieus aanbod mogelijk maakt in functie van de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling. Bovendien versterkt deze aanpak de samenhang tussen het

gewoon en het buitengewoon onderwijs en vergroot het de transparantie voor scholen, klassenraden, leerlingen en ouders.

In dat kader wordt de afzonderlijke regeling voor ontwikkelingsdoelen voor de opleidingsvormen 1, 2 en 3 van het buitengewoon secundair onderwijs gewijzigd. De ontwikkeling van doelen voor deze leerlingen wordt voortaan ingebed in de algemene ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen, zoals bepaald in het gewijzigde artikel 143 van de Codex Secundair Onderwijs.

In het buitengewoon secundair onderwijs worden de onderwijsdoelen van het basisonderwijs, de eerste graad B-stroom van het secundair onderwijs en de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit van het secundair onderwijs gehanteerd als referentiekader voor de opleidingsvormen 1, 2 en 3. Deze doelen worden binnen deze opleidingsvormen van het buitengewoon secundair onderwijs toegepast als na te streven minimumdoelen en gelden als referentiekader voor het individueel aangepast curriculum.

De minimumdoelen van het basisonderwijs en de minimumdoelen van eerste graad B-stroom en de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit bieden niet steeds voldoende houvast om de specifieke doelstellingen van de opleidingsvormen 1 en 2 inzake functioneren en participeren in contexten van wonen, werken en vrije tijd doelgericht vorm te geven. Daarom wordt voorzien in een aanvullende set na te streven minimumdoelen die aansluit bij de eigenheid en doelstelling van deze opleidingsvormen en die, samen met de minimumdoelen van het basisonderwijs, de minimumdoelen van de eerste graad B-stroom en de minimumdoelen van de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit het referentiekader vormt voor opleidingsvormen 1 en 2. Dit ondersteunt scholen en klassenraden bij de vormgeving van het individueel aangepast curriculum, maar geeft ook uitvoering aan de verantwoordelijkheid van de overheid om de onderwijskwaliteit voor alle leerlingen te bewaken

De ontwikkeling van de na te streven minimumdoelen gericht op het functioneren en participeren in contexten van wonen, werken en vrije tijd gebeurt volgens de algemene ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen, vermeld in het gewijzigde artikel 143 van de Codex Secundair Onderwijs, en in samenhang met de ontwikkeling van de minimumdoelen voor de tweede graad arbeidsmarktfinaliteit.

Artikelen 26 en 27.

Deze artikelen passen de bestaande regelgeving voor het buitengewoon secundair onderwijs en duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs aan aan het vernieuwde doelenkader.

Het begrippenkader wordt afgestemd op de nieuwe terminologie van minimumdoelen en specifieke minimumdoelen die met dit decreet worden ingevoerd.

De wijzigingen zijn technisch van aard en brengen geen wijziging aan in de doelstellingen of de organisatie van het buitengewoon secundair onderwijs of van het duaal leren. Zij beogen uitsluitend de noodzakelijke afstemming op het begrippenkader.

Hoofdstuk 3. Slotbepalingen.

Artikel 28.

Dit artikel bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 maart 2027.

In afwijking van de gebruikelijke regeling waarbij een decreet in werking treedt op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, wordt gekozen voor een vaste datum van inwerkingtreding met oog op de nodige rechtszekerheid bij de voorbereiding van de uitvoering van dit decreet en de tijdige opstart van de nieuwe ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

Interfederaal Korps van de
Inspectie van Financiën

Vlaamse Regering

Bert Vanbergen

bert.vanbergen@vlaanderen.be

Annelies Steeman

annelies.steeman@vlaanderen.be

Contactpersoon

martienaa.vanwynendaele@vlaanderen.be

Brussel, 15 september 2026

NOTA AAN MEVROUW Z. DEMIR

**Vlaams minister van Onderwijs,
Justitie en Werk**

UW REFERENTIE

ONZE REFERENTIE
BV/2026003480

DATUM VAN ONTVANGST	28 augustus 2026
DATUM VAN VRAAG	4 september 2026
DATUM VAN ANTWOORD	8 september 2026

BA: 0 (wel afgeleide uitvoeringskosten)

Betreft

Voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen

1. Het dossier

Het voorgelegde dossier bevat:

- de adviesaanvraag bij IF;
- het voorontwerp van decreet;
- de memorie van toelichting;
- de nota aan de Vlaamse Regering.

2. Beknopte samenvatting van het dossier

Sinds 1/09/2025 gelden in het (buitengewoon) basisonderwijs nieuwe minimumdoelen. Vanaf 1/09/2029 zullen de eerste leerlingen die een getuigschrift basisonderwijs behalen op basis van deze nieuwe minimumdoelen doorstromen naar de eerste graad van het secundair onderwijs.¹

Via het voorliggend dossier wordt een decretaal kader gecreëerd met het oog op de afstemming van het doelenkader in het secundair onderwijs op de nieuwe minimumdoelen van het basisonderwijs. Daartoe wordt:

- de terminologie afgestemd op deze van het basisonderwijs.
- bepaald dat in het buitengewoon onderwijs hetzelfde referentiekader voor de minimumdoelen als in het gewone secundaire onderwijs wordt gehanteerd, met behoud van de nodige ruimte om voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften aangepaste trajecten uit te werken.
- vastgelegd dat voor het onthaaljaar (OKAN) de na te streven minimumdoelen deze zijn die op het vlak van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die wenselijk worden geacht voor die leerlingenpopulatie.
- de ontwikkelingsprocedure voor minimumdoelen in het secundair onderwijs hervormd, naar analogie met de regeling die voor het basisonderwijs geldt.
 - De te bereiken minimumdoelen worden geformuleerd i.f.v. 9 vakdisciplines (niet vastgehaakt aan vakken): Nederlands, wiskunde, moderne vreemde talen, geschiedenis, aardrijkskunde, natuurwetenschappen, techniek, lichamelijke opvoeding en transversale minimumdoelen.
 - De VR duidt een expertencommissie aan (tenminste bestaande uit experts uit de academische wereld en onderwijspersoneel van de verschillende netten) die het ontwerp van minimumdoelen zal definiëren. De commissie wordt geadviseerd door ontwikkelcommissies. De minimumdoelen worden daarna via decreet vastgelegd.
 - Voor de ontwikkeling van de minimumdoelen zijn dezelfde criteria als deze van in het basisonderwijs van toepassing (inclusief, eenduidig interpreteerbaar, consistent en coherent, haalbaar, evalueerbaar, kennisrijk).
 - Er wordt voorzien in een periodieke screening van de minimumdoelen op hun actualiteitswaarde. Minstens om de 5 jaar wordt daarover gerapporteerd aan het Vlaams Parlement.
- de gefaseerde inwerkingtreding vastgelegd: vanaf 1/09/2029 voor het 1ste leerjaar van de 1ste graad voor Nederlands, wiskunde, natuurwetenschappen en techniek, en vanaf 1/09/2030 voor de vakdisciplines moderne vreemde talen, geschiedenis, aardrijkskunde, lichamelijke opvoeding en transversale minimumdoelen.
- de mogelijkheid voorzien dat een schoolbestuur een aanvraag tot gelijkwaardigheid kan indienen door vervangende minimumdoelen voor te stellen wanneer ze van oordeel is dat de minimumdoelen onvoldoende ruimte laten voor de eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of er onverzoenbaar mee zijn.

¹ In schooljaar 2030-2031 is de implementatie in het basisonderwijs compleet en worden alle getuigschriften in het basisonderwijs uitgereikt op basis van het volledig nieuwe doelenkader.

3. Opmerkingen van de Inspectie van Financiën

3.1 Wettigheid en regelmatigheid

3.1.1. Het voorontwerp van decreet is in overeenstemming met het VR 2024-2029 en de nota aan VR van 11/14/2025 over de afstemming van de eindtermen in het secundair onderwijs op de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs (Kaleidos VR 2025 1411 DOC.1040/1TER).

3.2 Doelmatigheid en budgettaire weerslag

3.2.1. De indiener stelt dat het voorontwerp van decreet zelf geen rechtstreekse budgettaire impact heeft, maar geeft wel aan dat er uitvoeringskosten zijn.

3.2.2. De indiener verduidelijkte dat de uitvoeringskost voor de ontwikkelprocedure van de minimumdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs wordt geraamd op 170.000 euro (cf. de ontwikkeling van de minimumdoelen in het basisonderwijs). IF merkt op dat de budgettaire impact van de uitvoeringsmaatregelen momenteel slechts rudimentair wordt weergegeven en onvoldoende wordt onderbouwd. Op basis van de gekende kostprijs voor de ontwikkeling van de minimumdoelen in het basisonderwijs kan de kost voor het vastleggen van de minimumdoelen voor het volledige secundair onderwijs in een eerste benadering worden geraamd op minstens 510.000 euro (170.000 euro × 3 graden). Hierbij wordt evenwel nog geen rekening gehouden met de kosten verbonden aan de implementatie, zoals de ondersteuning via leerplanontwikkeling, professionaliseringstrajecten en de ontwikkeling van leermiddelen. IF acht het realistisch om, uitgaande van de gekende kosten voor de ontwikkeling en implementatie van de minimumdoelen in het basisonderwijs, een eerste indicatieve budgettaire inschatting van de totale kost voor de ontwikkeling en implementatie van de minimumdoelen in het volledige secundair onderwijs op te nemen in de VR-nota. Deze inschatting dient zowel de ontwikkelingskosten (waaronder de commissiekosten) als de implementatiekosten te omvatten. Daarbij dient duidelijk te worden aangegeven dat het gaat om een eerste raming op basis van extrapolatie van beschikbare gegevens hierover in het basisonderwijs.

Gelet op het feit dat het ontwerp van decreet met zekerheid bijkomende uitvoeringskosten met zich zal meebrengen, is een begrotingsakkoord vereist, ook indien deze kosten binnen de bestaande referentiekredieten zouden worden opgevangen.

3.2.3. De voorgestelde maatregelen beogen de onderwijskwaliteit te versterken door de minimumdoelen van het secundair onderwijs af te stemmen op die van het basisonderwijs. Daarmee wordt de verticale samenhang tussen beide onderwijsniveaus versterkt. Daarnaast zorgen de maatregelen voor een betere aansluiting tussen het gewoon en het buitengewoon secundair onderwijs. IF wenst evenwel te benadrukken dat de inwerkingtreding op 1/09/2029 voor het eerste leerjaar van de eerste graad essentieel is om deze verticale samenhang te waarborgen. Alleen zo kan worden vermeden dat leerlingen die een getuigschrift basisonderwijs behalen op basis van de minimumdoelen, instromen in het secundair onderwijs voordat de nieuwe minimumdoelen voor die graad reeds van toepassing zijn.

3.2.4. IF stelt vast dat in het verleden reeds meerdere structuren actief zijn geweest om doelenkaders te bepalen (procedure 2018, huidige procedure). De indiener

verduidelijkt dat de efficiëntie van de nieuwe procedure erin bestaat dat één expertengroep de eindverantwoordelijkheid draagt (die zich kan laten bijstaan door vakinhoudelijke commissies), waardoor de afstemming tussen opeenvolgende commissies wordt beperkt en het ontwikkelproces sneller en coherenter kan verlopen. Een belangrijk aandachtspunt voor IF is evenwel dat de nieuwe minimumdoelen op voldoende draagvlak in het onderwijsveld moeten kunnen rekenen. De betrokkenheid van onderwijsverstrekkers, scholen, leraren en andere relevante actoren blijft daarom essentieel om de kwaliteit, de haalbaarheid en een succesvolle implementatie van de minimumdoelen te verzekeren.

3.3 Lokale besturen

Er is geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de ontvangsten, de investeringen of de schuld.

4. Besluit

IF verleent een gunstig advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen in het secundair onderwijs mits de VR-nota wordt aangevuld met een eerste indicatieve budgettaire inschatting van de totale kost voor de ontwikkeling en implementatie van de minimumdoelen in het volledige secundair onderwijs (cfr. 3.2.2.).

Met toepassing van artikel 31, §1 van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, vereist.

Bert Vanbergen

Inspecteur-generaal van Financiën

Annelies
Steeman
(Signature)

Digitaal ondertekend
door Annelies
Steeman (Signature)
Datum: 2026.09.15
11:26:18 +02'00'

Annelies Steeman

Inspecteur van Financiën - stagiair

Bert Vanbergen (Signature)
advies IF
2026.09.15 11:28:56 +02'00'

AFSCHRIFTEN

Aan de heer minister-president van de Vlaamse Regering

Aan de heer Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

Aan de heer secretaris-generaal van het Departement Financiën en Begroting

Aan mevrouw de secretaris-generaal van het Departement Onderwijs

Aan de heer inspecteur van Financiën, de coördinator

Ben Weyts

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

T 02 552 67 00

kabinet.weyts@vlaanderen.be

Mevrouw Zuhel Demir

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

uw bericht van

uw kenmerk

ons kenmerk

bijlagen

vragen naar/e-mail

Maarten Van Onckelen

2026003480

telefoonnummer

datum

Klik hier als u
een datum wilt
invoeren.

Betreft: Begrotingsakkoord over het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 wat betreft de ontwikkeling en vaststelling van minimumdoelen

Waarde collega,

U vraagt mijn akkoord voor het in betreft vermelde onderwerp.

Gelet op het gunstige advies met voorwaarde van de Inspectie van Financiën, gegeven op 15/09/2026 (ref. BV/2026003480),

Kan ik het begrotingsakkoord verlenen op voorwaarde dat de budgettaire weerslag wordt opgevangen binnen de beschikbare kredieten en dit geen aanleiding geeft tot een meervraag in de toekomst.

Met collegiale groeten,

Ben Weyts

Signed by: Weyts Ben Louisa G
Signed at: 2026-10-13 23:46:08 +02:00
Reason: Ik keur dit document goed

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Begroting en Financiën,
Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn